

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravitelja 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inseratov:Enostolpna petitna vrsta
mal oglas po Din 1-50 in
Din 2-—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2-50,
veliki po Din 3-— in 4-—
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6-—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Mihael Moškerc †.

V noči od nedelje na ponedeljek nam je ugrabila smrt našega dolgoletnega urednika g. Mihaela Moškerc. Ta tužna vest bo pretresla vse, ki so ga poznali osebno in njegovo javno delovanje, ker kdor ga je poznal, ga je spoštoval in ljubil. Ni bil eden izmed mož, ki gradijo s svojim javnim delovanjem velike stavbe, vidne nadeleč naokoli, in katerih sloves je vsled tega velik in sega v širne daljave. Bil pa je mož, ki je pomagal graditi vse naše velike stavbe v narodnem, socialnem in političnem življenju, eden izmed tistih mož, brez katerih možje epohalnega pomena, kakor je bil pokojni dr. Krek, ne morejo izvesti svojih načrtov. In marsiktero, nevenljivo delo, ki ga pripisujejo mojstru, je izvršil njegov učenec. Tak je bil pokojni Miha Moškerc. Storil je mnogo več, kakor je videla javnost, ki njegovega podrobnega dela ni poznala. Deloval je na prosvetno-vzgojnim polju, udeleževal se kot vsikdar navdušen Slovenec vseh važnih nacionalnih pokretov z veliko vnemo, neumoren in izredno spreten je bil kot organizator, kot marljiv, vesten in spreten častnikar je deloval celih dvajset let, a največje in trajne njegove zasluge so na socialnem polju, na katerem se je udeleževal ne samo kot žurnalista, ampak tudi kot neumoren organizator, govornik in agitator. Kar se je od prvih početkov smotrne socialnega delovanja med Slovenci storilo, povsod tam zasledimo tudi delo pokojnega Moškerc. Ko so se ustanovljale prve organizacije krščansko-socialnega delavstva v Sloveniji, nikjer ni manjkalo g. Moškerc. Devica Marija v Polju, Tržič, Jesenice, Kropa, Kamnagorica, Preska pri Medvodah, Bistrica v Rožu na Koroškem, Črna, Mežica, skratka, kjerkoli se je začelo organizirati naše krščansko-socialno delavstvo, povsod tam je bil na mestu pokojni urednik Moškerc, predvsem pa v Ljubljani, v »Slovenskem katoliškem delavskem društvu«, ustanovljenem l. 1894. pri organiziranju tobačnih delav in vodstvu njihove organizacije v Ljubljani, za katero si je stekel nevenljivih zaslug, pri organiziranju konsumov itd. Ljubljano in Ljubljancane je poznal kot malokateri njegovih vrstnikov in kjerkoli in kadar koli so potrebovale ljubljanske krščanske socialne, kulturne, politične, pa tudi verske organizacije poštrevolnih in nesebičnih delavcev, povsod smo videli pokojnega g. Moškerc. Pri zadnjih volitvah v občinski svet ljubljanski je bil izvoljen in, dasi že rahlega zdravja, je bil marljiv in delaven kakor malokateri. Tako občinski svet ljubljanski kakor ljubljanska organizacija SLS ga bosta bridko pogrešala.

Velik je pokojni po svojem značaju. Bil je posebej nesebičen in poštrevolnost. Nazunaj vsled svoje načelne doslednosti navidezno včasih malo trd, je imel najplemenitejše srce, bil je mehak in dober, ki nikomur ne bi mogel storiti krivice, pač pa je storil premočnim veliko dobrega, kolikor je bilo v njegovih močeh. Bil je otroško pobožen, vzoren katoličan in kot prijatelj zvesta duša, na katerega si se mogel vsikdar zanesti. Dasi je bil vedno vnet in izrazit pristaš SLS ter agilen njen agitator in organizator, je bil vsled svoje značajnosti, poštenosti in dobrote priljubljen tudi pri pristaših drugih strank.

Kot častnikar je deloval dolgih dvajset let, marljiv ko mravlja, vesten in spreten. Šolal se ni mnogo, ker je dovršil samo dva gimnazijska razreda, kar pa mu je nedostajalo šolske izobrazbe, je nado-mestil kot neutrudljiv samouk. Vrh tega ga je usposabljal za žurnalistiko njegova izredna razsodnost. Izprva je marljivo dopisoval v »Glasnik«, glasilu tobačnega delavstva. Pokojni Krek se je tedaj seznanil z njim in ga je nato pridobil l. 1904. za »Slovenca«, kateremu je bil zvest urednik do svoje smrti. S pokojnim dr. Kreckom so ga vezale tesne prijateljske vezi in je bil poleg g. posl. Josipa Gostinčarja kakor desna roka pri praktičnem organizacijskem delu. Mnogo se je trudil pri »Prvem

slovenskem stavbnem društvu«, ki je postarilo lepo število delavskih hiš v Rožni dolini, v Mostah in Štepanji vasi.

Pokojni Miha Moškerc se je rodil v Ljubljani 30. oktobra 1872. Predno si je izbral častnikarstvo za svoj poklic, je bil pri finančni straži. Pozneje je bil nastavljen pri bolniški blagajni. Ker je bil pa strogo krščanskega prepričanja, so ga od bolniške blagajne, kjer so gospodarili socialni demokratje, odslovili, nakar je meseca aprila 1904 vstopil v uredništvo »Slovenca«, pri katerem je imel različne referate. Bil je tudi ves čas urednik delavskega glasila »Naša Moč«, od l. do zadnje številke. Skoro eno celo leto je urejeval tudi »Pravico«. Vse to delo, kakor tudi pri Slov. krščansko-socialni zvezi, Jugo-

slovanski strokovni zvezi in drugih organizacijah je opravljal poleg svoje vestne službe pri »Slovencu«, dokler mu niso opešale moči. Bolehal je že dalje časa na srcu. Pri evharističnem kongresu v Zagrebu je še poročal za »Slovenca«, se je tam vsled deževnega vremena prehladil, nakar je začel resno bolehati. Nad devet mesecev je potrpežljivo nosil breme svoje bolezni. Kadar ga je obiskal kateri njegovih tovarišev, vselej se je še rad pošalil, tudi ko je trpel hude bolečine. Zaspal je Bogu udano, ki mu je vse svoje življenje zvesto služil. Za njim žaluje žena, njegovi uredniški tovariši, neštevilni prijatelji in ne manj delavske organizacije, katerim je posvetil toliko svoje moči. Slovenska javnost ga bo ohranila v najlepšem spominu.

Počivaj v Bogu, mili tovariši!

Prva pomoč za po povodnji poškodovane.

VLADA VOTIRALA ZA PRVO POMOČ 2 MILJONA DINARJEV. — VLADA POSLJE NA LICE MESTA POSEBNEGA DELEGATA.

Belgrad, 11. avgusta. (Izv.) V soboto zvečer je Jugoslovanski klub sprejel prve vesti o strašni katastrofi, ki je zadela Poljsko dolino in Medvode. V nedeljo zjutraj je sprejel kmetijski minister dr. Fr. Kulovec malo bolj podrobno poročilo. O nesreči je takoj obvestil dr. Korošca in ostale člane vlade, ki je nato imela sejo včeraj dopoldne, na kateri se je o vsem tem razpravljalo. Sklenjeno je bilo, da se kot prvo pomoč da 2 milijona dinarjev. Čim se bo pa sestavila komisija za zakon o pomoči po povodnji in po toči poškodovanih in čim bo škoda precenjena, bo vlada določila škodi odgovarjajočo pomoč. Da bi se škoda pravilno ocenila in da bi bila vlada točno obveščena o tej veliki nesreči, je bilo

sklenjeno, da se pošlje na lice mesta vladin delegat.

Poslanec Brodar in Stanovnik sta obiskala ministra za javna dela Pečiča ter z njim razpravljala o kreditih za popravilo cest, mostov in drugih javnih naprav, ki so vsled katastrofe poškodovane. Minister je izdal podrejenim organom v Ljubljani nalog, da naj pošljejo predloge, da se more storjena škoda na javnih napravah popraviti in da se v to svrhu odobrijo potrebni krediti.

Ko so bili tukajšnji politični krogi obveščeni od poslancev Jugoslovanskega kluba o veliki nesreči, ki je zadela slovensko ljudstvo, so izrazili svoje sožalje in obljubili svojo pomoč in podporo.

Debata o vladni deklaraciji.

ODGOVOR MINISTRA MARINKOVIČA NA OČITKE OPOZICIJE. — VELIK VTIS NJEGOVEGA GOVORA.

Belgrad, 11. avgusta. (Izv.) Samostojni demokrati nadaljujejo s svojimi izzivanji in v svoji obupnosti se tako divje in neotesano obnašajo, da predsedajo maloštevilnim zaveznikom med radikali. Tudi na današnji seji so s svojimi divjanji nadaljevali. To pot je pa Večeslav Vilderjevo vlogo prevzel dr. Edo Lukinić, seveda brez uspeha.

Velikanski uspeh je imel na današnji seji govor dr. Voje Marinkovića. Treba je naglasiti, da je Marinkovićevo govor cela zbornica poslušala z velikim zanimanjem. Večkrat so mu celo pritrdjevali radikali. Vtis njegovega govora je velikanski in se o njem razpravlja v političnih krogih. Govor se v kratkem glasi:

Ko sem se javil za govor, sem dobil karakterističen »Hvala bogu!« Samo to bi moral reči kdo drugi, a ne član one vlade, ki ob svojem nastopu sploh ni izdala nobene deklaracije. Pravijo, da je v deklaraciji praznina in da se v njej ne govori ne o ustavi ne o državnem in narodnem edinstvu, ne o agrarni reformi itd. Nekdo je očital, da v deklaraciji nič ne povemo o tem, ali bo vlada vršila zakon o zavarovanju delavcev. Nekateri mislijo, da je vladna deklaracija spisak onih poslov, ki jih naj izvrši ena vlada. Seveda je tako tolmačenje popolnoma nejasno in zato mi preostaja odgovoriti na glavna vprašanja, ki se ne nahajajo v deklaraciji in o katerih zahtevajo opozicijski poslanci pojasnila.

VLADA IN USTAVA.

Vlada nikjer ne govori o ustavi. Vprašanje pa je, čemu bi vlada morala govoriti o ustavi. Razlog govoriti bi imela takrat, ako bi zahtevala, da se narodni skupščini predlaga sprememba te ustave. G. Marko Trifković je dejal, da je ta ustava najbolj svobodoumna. Vlada bi bila zelo srečna, če bi se to lahko v resnici dokazalo, da je ta ustava zlata vredna in da nadalje narodno edinstvo, ki se nahaja v tej ustavi, ni samo prazna beseda na papirju. Kajti ustava je zgrajena na principu, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod, in vse naredbe, ki temelje na tej ustavi, so dosledne temu principu.

Dejstvo pa je, da vsi v naši državi ne mislijo in ne čutijo tako, in da je celo v

vladni večini mnogo ljudi, ki ne mislijo tako. Dejstvo je nadalje, da so tudi med opozicijo in celo tam, kjer se največ poziva na princip tega edinstva. Ako stranka, ki kritizira to vlado, s katero se ne strinja, stoji na principu narodnega edinstva, potem bi se mnogo argumentov, ki so jih iznesli proti vladi, ne bi smelo uporabiti, kajti eden od govornikov, ki je največ naglašal narodno edinstvo, je neprestano štel, kdo od Srbov, Hrvatov in Slovencev je bil minister in je smatral to za dokaz srbske širokogrudnosti. Ako smo res en narod, potem ne smemo biti »širokogrudni«. Današnja vlada je koalicijska in njena deklaracija mora biti taka, kakoršne so deklaracije koalicijskih vlad.

V vladini deklaraciji, ki je merodajna za njeno zadržanje, se nahaja samo ono, o čemer so se koalicijske vladne stranke sporazumele. In samo to je obvezno za vlado, kar se nahaja v tej deklaraciji. Nobena debata ne more vplivati na delovanje vlade.

Udarec centralistom.

Že nekolikokrat se je očitalo, da je vlada odvisna od Radića. Vlada je odvisna le od zaupanja parlamenta. V naši deklaraciji smo stališče javno obrazložili, vendar so mnogi govorniki smatrali za potrebno, da govorijo o centralizmu in da ga branijo s francosko in italijansko zgodovino. Po mojem mnenju ta francoski in italijanski primer ni dober. Francije, kakršna je danes, ni centralizem niti ujedini, niti napravil močne. Kakšen je ta centralizem, ki ga propovedujejo nekateri, ako se taisti ljudje protivijo temu, da bi se izenačila davčna bremena v celi državi, češ, da je to nevarnost za predvojno Srbijo!

Zunanja politika vlade.

Kar se tiče zunanje politike, je vlada o njej zadosti jasno razložila v deklaraciji in jaz moram potrditi, da sem ta del deklaracije skoro dobesedno postavil. Tu se govori o obnovi diplomatskih odnosov s sovjetsko Rusijo. Mislim, da bo vlada šla pot, kot je načrtovana v deklaraciji, in da bodo vzeti v obzir vsi momenti, ki so za obnovo zveze med dvema državama z

ozirom na mednarodno pravo dovolj jasno načrtani. Isto glede Bolgarije.

Vlada je izrazila svoje želje, da misli s svojimi sosedi na Balkanu ostati v prišernih in prijateljskih odnosih. To dvoje se od drugih strank oboja. Zelo drago mi je, da lahko pri tej priliki zavrnem Marka Trifkovića, ki je izjavil, da dela Radić na to, da se izroči Makedonija Bolgariji. Čast mi je izjaviti: dokler sem jaz zunanji minister, smatram, da je to državni interes, zato najkategoričneje trdim, da v tej zbornici ni niti ene politične stranke, ki bi bila zato, da se en peden naše zemlje odstopi, pa bodi komurkoli. (Buren aplavz in odobravanje.) Nastanejo prepiri, medsebojni očitki, ki postanejo tako ostri, da predsednik sejo prekine za 10 minut.

(Predsednik Jovanović otvori sejo po 10. minutah in Marinković nadaljuje.) Kar se tiče onega dela deklaracije, v katerem se govori o Italiji, opozarjam na dejstvo, da smo za prijateljstvo z Italijani dali velike žrtve in da bi bilo nespametno, ako bi jih ne izrabili.

NOTRANJA POLITIKA.

Nadalje obširno govori o notranji vladni politiki. Če se ugotovi, da se mnogo ustavnih odredb ne more izvršiti, se mora najti kaj drugega, kar se bode lahko izvršilo. Tri leta se že vlada po ustavi in vse dosedanje vlade so imele največ pristašev zato, da se ustava izvede. Sedanja vlada pa resno smatra, da mora lo-

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem in valutnem trgu je bilo danes dovolj blaga na razpolago. Samo London je bil izredno čvrst, tako da je morala Narodna banka intervenirati. Na efektivnem trgu promet minimalen.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 8. avgusta.)

Dunaj: 0.1136—0.1156 (0.1137—0.1147), Italija 3.627—3.657 (3.575—3.605), London 367—369 (362.80—365.80), Newyork 80.60 do 81.60 (80.15—81.15), Pariz 4.60—4.64 (4.50 do 4.59), Praga 2.385—2.425 (2.372—2.422), Curih 15.27—15.37 (15.52—15.54), efekt. dolarji 79 do 79.80 (79.15—80.15).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb, 122—124. Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb, 63—64. Jugoslovenska banka, Zagreb, 110. Slavenska banka, Zagreb, 108—110. Prva hrvatska štedionica, Zagreb, 915. Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana, 220. Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb, 110—112. Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb, 1040. Narodna šumska industrija, Zagreb, 80. Guttman, 747. Našica 84. Slavonija 91—93. Združene papirnice, Vevče, 120. Strojne tovarne in livarne, Ljubljana, 150. Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana, 440. 7-odstočno drž. inv. posojilo 65. Vojna odškodnina 120—124.

CURIŠKA BORZA.

V oklepaju tečaji z dne 9. avgusta 1924.)

Devize: Budimpešta 0.00659 (0.0069), Berlin 1.24 (1.26), Italija 23.95 (23.65), London 24.05 (23.89), Newyork 529 (529.5), Pariz 30.15 (29), Praga 15.70 (15.55), Dunaj 0.00745 (0.0074625), Beograd 6.45 (6.45).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 11. avg. (Efekti: Živnostenska banka — Alpine 420.000, Greinitz 160.000, Kranjska industrijska družba 960.000, Trboveljska družba 425.000, Hrvatska eskomptna banka 108.000, Leykam 220.000, Jugoslovenska banka 108.900, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 55.000, Avstrijske tovarne za dušik 228.000, Guttman 625.000, Mundus 840.000, Slavex 257.000, Slavonija 86.000.

Devize: Belgrad 884—888, Budimpešta —, Kodanj 11.480—11.520, London 323.900 do 324.900, Milan 3214—3226, Newyork 70.935 do 71.185, Pariz 4072—4088, Varšava 13.550 do 13.650. Valute: dolarji 70.460—70.860, angleški funt 322.100—323.700, francoski frank 4045 do 4075, lira 3220—3240, dinar 883—881, češko-slovaška krona 2092—2108.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 11. avg. (Izv.) Devize: Lira 155, Zagreb 42.25, Pariz 194.25, London 154.05, Newyork 33.95.

jalno pristopiti k reševanju vseh državno pravnih in drugih vprašanj. Nikakor se ne sme očitati ničesar, kar je kdo delal pred več kakor 10 leti. Poznali smo se že pred 15 leti, ko je bila napovedana vojna v Nišu in vsi smo bili navdušeni, hoteč zediniti Srbe, Hrvate in Slovence v eno državo.

ZA SPORAZUM.

Napravili smo znani krfski pakt, s čimer smo proglasili edinstvo SHS. Mi smo sedaj skupaj in skupaj ostanemo. Zato moramo delovati na to, da se sporazumemo in skupno delujemo.

GOVOR PRIBIČEVIČA.

Po njegovem govoru je bila seja zaključena in se je popoldne nadaljevala. — Celo popoldne je mlatil prazno slamo o protidržavnosti, klerikalizmu, boljševizmu, komunizmu in drugih šlagerjih g. Svetozar Pribičević. S svojimi neslanimi in neokusnimi napadi je obtoževal cele dele našega naroda in je vsled tega izzval burne proteste. Za časa njegovega govora je prišlo do burnih scen, tako da je moral skupščinski predsednik Jovanović sejo prekiniti.

Med njegovim govorom je bila razdeljena med poslance »patriotska« Pribičevićeva izjava iz leta 1914., ki jo je dal mažarskim listom. Tukaj je z najostrejšimi besedami obsodil zločin in atentat na Fran Ferdinanda v Sarajevu. Ta izjava, za katero večina srbskih poslancev ni vedela, je bila sprejeta z velikim gnusom nad tako Pribičevićevo metamorfozo, ki je bil pred 10 leti mažarofil, danes pa hoče biti največji Srb. Prišlo je do ponovnih medsebojnih pojasnjevanj med njim in nekaterimi vladnimi poslanci in seja je bila ob 8. uri zvečer prekinjena. Seja se nadaljuje jutri ob 9. uri.

Regulacija Save od Tacna do Gameljnov.

Belgrad, 11. avgusta. (Izv.) Minister za kmetijstvo dr. Kulovec je danes podpisal načrt za regulacijo Save od Tacna do Gameljnov. Ker je bil dosedaj ta del neurejen, je bil s tem ogrožen ljubljanski vodovod. Z delom se mora takoj pričeti in se bodo napravili veliki pragi, s čimer se bo savski nivo dvignil.

Kmetijsko - obrtna razstava v Vrbasu.

Belgrad, 11. avgusta. (Izv.) Včeraj se je vršila svečana otvoritev kmetijsko obrtnih razstav v Vrbasu v Bački. V imenu vlade je otvoril razstavo dr. Kulovec, ki ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo. Njemu in vladi so bile prirejene naravnost navdušene manifestacije, ko je navzoče pozdravil tudi v nemškem jeziku, da je dokumentiral s tem dejstvo, da vlada v naši državi enakopravnost vseh državljanov brez razlike vere in jezika. Minister je poudarjal važnost takih prireditev in je javil, da bo z vsemi močmi podpiral razvoj kmetijstva, obrtništva in industrije. Razstavo je posetilo več poslancev vseh strank. Splošna sodbja je, da je razstava uspela, in da bi bilo zelo dobro, da bi se posebno naši kmetovalci ogledali njen kmetijski oddelke. Za obiskovalce so preskrbljene železniške ugodnosti.

RADIKALI PROTI NASTASU PETROVIČU.

Belgrad, 11. avgusta. (Izv.) Danes popoldne je imel radikalni klub sejo, na kateri je poslanec Bogavac predlagal, da naj se Petrovič izključi iz radikalne stranke. Bivši minister Uzunović je izjavil, da se je Petrovič že sam izključil in da je treba samo ugotoviti, da je prenehal biti član radikalne stranke in radikalnega kluba. Ta predlog je bil sprejet in bo izdan o tem komunike.

Radić zopet v Zagrebu.

Zagreb, 11. avgusta. (Izv.) Danes popoldne se je nenadoma razširila po mestu vest, da se Radić pripelje že danes z Dunaja v Zagreb. Okoli 5. ure popoldne se je nabralo na kolodvoru mnogo ljudi, toda Radića ni bilo. Prišel pa je z brzovlakom, ki pripelje iz Maribora v Zagreb ob 6. uri zvečer. Peron je bil poln stražnikov. Radić se je pripeljal s svojim sinom Vladkom, z dr. Košutićem in z dr. Mačkom. Ko se je prikazal na izhodu, ga je obstopilo 8 mladeničev iz Bosne, ga dvignilo na rame in neslo v pripravljeni voz. Radić se je z družbo peljal po Skladiški cesti do svojega stanovanja na Zrinjevcu.

Okoli poldesetih se je po mestu raznesla vest o Radićevem prihodu. Zbrala se je takoj velika množica ljudi pred njegovim stanovanjem. Dijaštvo je zapelo »Lepa naša domovina«, Radić pa se je zahvaljeval z balkona. Sredi manifestacij pa je prikorakal na lice mesta močan oddelek policije. Poveljnik je pozval manifestante, naj se mirno razidejo, ker je minister za notranje zadeve vsako manifesta-

cijo prepovedal. Temu povelju so se ljudje pokorili in so se mirno razšli.

Zvečer se je na Jelačićevem trgu zbrala zopet velika množica ljudi, pa se je na poziv policije mirno razšla.

Radić izgleda jako dobro. Danes ni sprejemal nobenih obiskov. Jutri pojde za par dni na kmete na počitnice, napisal pa bo za sledečo številko »Slobodnega Doma« članek o političnem položaju.

PRIHOD RADIĆA IN VLADA.

Belgrad, 11. avgusta. (Izv.) Notranje ministrstvo je dobilo poročilo, da je Radić danes ob 6. uri zvečer prispel v Zagreb. Tako; nato so se na konferenci sestali nekateri vladni člani. Na konferenci se je razpravljalo o položaju. Kar se tiče Radićevega prihoda, prevladuje mnenje, da ne bo deloval na spremembo novega političnega kurza v državi. Kar se tiče Pašić-Pribičevićeve zahteve (opozicije), da se mora Radić takoj zapreti, je vlada pregledala vse tozadevne akte in prišla do sklepa, da Radić od skupščine ni izročen sodišču za noben tak delikt, ki bi radi njih moral biti takoj zaprt.

O Radićevem prihodu se je zvedelo za časa Pribičevićevega govora tudi med opozicijo. Pašić-Pribičevići krogi stavljajo na njegov prihod največje nade. Prepričani so, da bo Radić s svojim delovanjem onemogočil obstoj sedanje vlade, narkar bo prišel nov položaj. Vendar so te nade brez vsakega globljega pomena.

Londonška konferenca.

London, 11. avgusta. (Izv.) Obe konferenci — zavezniška in mednarodna — sta svoje delo do malega končali. Rezultati pogajanj se uveljavljajo v obliki treh zapisnikov, katerih enega podpišejo zavezniki, drugega reparacijska komisija in tretjega zavezniki in Nemčija. Prvi zapisnik, ki obsega pet točk, na katere so pristali tudi Nemci, je gotov in pripravljen za podpis. Drugi zapisnik, ki govori o normah za aplikacijo Dawsovega načrta, sta v soboto podpisala za reparacijsko komisijo Barthou in za Nemčijo Marx. Vendar ta zapisnik ni končnoveljavno zaključen in vsebuje klavzulo, ki pooblašča konferenco, da uvrsti vanj še ostale sklepe, o katerih se doslej sporazum še ni dosegel. Dalje vsebuje ta zapisnik klavzulo, glasom katere je veljavnost njegovih sklepov odvisna od podpisa ostalih dveh zapisnikov. — Tretji zapisnik še ni končnoveljavno sestavljen. Vendar so vse njegove točke rešene ali vsaj zadostno razjasnjene, izvzemši ene same: francosko-belgijska železniška uprava in permanentna nekega števila železničarjev v Porenju.

Vprašanji, radi katerih je odpotoval Herriot v Pariz sta vojaška izpraznitev Porurja in pa podaljšanje nemških davkov v naravi t. j. premoga, ki ga potrebuje francoska težka industrija, še preko 1. 1930. V teh dveh vprašanjih bi bil Herriot pripravljen popustiti prvič proti kompenzacijam na poprišču medzvezniških dolgov, drugič proti podaljšanju okupacije v kolinskem pasu in tretjič z garancijskim paktom v obrambo Francije.

USPEH KONFERENCE ZAGOTOVLJEN.

Pariz, 11. avgusta. (Izv.) Iz Londona poročajo: Načelniki delegacij so se sešli danes popoldne ob 10. uri. Na sestanku je poročal Herriot o sklepih francoske vlade. Izjavil je, da je Francija najbolj vznemirjena zaradi vprašanja Nemčije. On bi se tozadevno najraje pogovoril z nemškimi ministri. Ta predlog je bil soglasno sprejet. Sestanek med nemškimi delegati in Herriotom se je vršil že ob 11. uri. Končal je dobro, tako da o uspehu konference ni nobene dvoma več.

ZADOVOLJNOST V FRANCII.

Pariz, 11. avgusta. (Izv.) Francoska javnost je zaradi zadnjih uspehov konference silno pomirjena. Vse govori, da je šele sedaj nastopil pravi mir.

TRGOVSKA POGODBA AMED NEMCIJO IN FRANCIO.

London, 11. avgusta. (Izv.) Dr. Stresemann se je danes silno dolgo razgovarjal z Herriotom. Sodijo, da so veljala pogajanja sklepu trgovske pogodbe med Nemčijo in Francijo.

London, 11. avgusta. (Izv.) Dan izpraznitve Porurja še ni ugotovljen. Francozi predlagajo kot rok za izpraznitev 1. julija 1. 1925., Nemci pa 1. januar 1. 1925.

Preiskava o Matteottijevem umoru.

Rim, 1. avgusta. (Izv.) Preiskava o Matteottijevem umoru se bliža svojemu zaključku. Branitelji obtožencev dosedaj še niso smeli govoriti s svojimi klienti in jim tega zaenkrat tudi še ne bodo dovolili. — Matteottijevega trupla še niso našli in je še vedno tajnost, kaj se je pravzaprav z njim zgodilo. Izmed obtožencev o tem ni nihče podal pojasnil.

Proti fašistovski diktaturi v Italiji.

Rim, 11. avgusta. (Izv.) Nefasistični tisk brez izjeme odklanja namero fašizma, da se trajno polasti državne oblasti, kakor je to sklenil fašistovski narodni zbor. Proti fašistovski diktaturi so tudi kombatenti — bivši vojaki, ki so se borili v svetovni vojni — in po vojni invalidi z oslepelim poslancom Del Croixem na čelu. Leta je izjavil: »Veseli me, da gredo kombatenti za istimi cilji kakor mi pohabljeni. Enotnost v mišljenju teh dveh največjih udruženj nam jamči, da je ljudstvo spoznalo, kaj je prav. Dejstvo, da nam nespravljivi izražajo nezaupanje, je zanesljiv dokaz, da smo na pravi poti.« — Zelo značilno je dalje, da se je D'Annunzio popolnoma odtegnil sodelovanju s fašizmom.

Edina nefasistična politična skupina, ki hoče sedanji režim podpirati, so takomenovani narodni katoliki. Le-ti sklicujejo za prihodnji teden v Bologno sestanek, na katerem hočejo postaviti temelje za lastno stranko. V to stranko vstopijo predvsem senatorji in poslanci, ki so izstopili iz popolarske stranke. Sklenili bodo resolucijo, v kateri bodo pojasnili svoje stališče nasproti vladi in določili, pod katerimi pogoji in kako daleč jo hočejo podpirati.

Dekliški dan v Mariboru.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

UDELEŽBA DRUGEGA DNE: OKROG 7000 MLADENK. — VELIČASTNO IN PESTRO MANIFESTACIJSKO ZBOROVANJE. — OGROMNA UDELEŽBA PRI VSEH PRIREDITVAH.

Maribor, 10. avgusta.

PRVI DAN.

Včeraj popoldne se je ob 14. uri stal prosvetni odsek deklškega dne pod vodstvom č. gg. prof. Josipa Jeraja, Kroslija in župnika Gomilška. Velika Götzova dvorana je bila tako nabito polna, da so se mnoge udeleženke gnetle pred vhomom in v prostorih vestibula. Govorili so: g. dr. Jeraj: »O nalogah ženske izobrazbe«; g. Krosej: »Sredstva ženske prosvete«; g. Ivo Pirce: »O telesni vzgoji žene«; gđc. Minka Žirovnik o »Osebnosti prosvetne delavke« in g. prof. Ivan Bogovič o predmetu: »Slovenska ženska prosvetna organizacija«.

Ob 15. uri sta se pojavila, viharno pozdravljena, vladiki prevz. gospoda dr. Andrej Karlin in dr. Ant. B. Jeglič. Pozdravil ju je navdušeno predsednik zborovanja. Visoka dostojanstvenika sta z zanimanjem sledila poteku veličastnega zborovanja vse do tri četrt na 18. uro.

Zvečer se je vršila v Narodnem gledališču izvrstno uspela predstava Finžgarjeve »Naše krvi«, ki so jo podali člani agilnega Ljudskega odra. Predstavi sta prisostvovala prevz. gospoda škofa ter intendant g. dr. Brenčič. Režiserju g. Ludoviku Štancerju in nositelju glavne vloge g. Furijanju so izročili po drugem dejanju krasne šopke. Predstava je naša dekleta tako navdušila, da se je radi pomanjkanja prostora in silnega interesa izrazila želja, naj igro ponove še drugi dan.

MANIFESTACIJSKO ZBOROVANJE.

Že v ranih urah so sprejemale mariborske ulice na periferiji mesta novih skupin naših vrlih mladenk. Maribor je danes zadobil značaj deklškega taborišča. Tudi z jutranjimi vlaki so prispele še zadnje udeleženke, da bi mogle prisostvovati vsaj manifestacijskemu zborovanju. Logarska dolina je zastopana z gorskimi cvetkami v narodnih nošah. Na vseh obrazih radost, dobra volja in požrtvovalnost. To je dan slovenskih štajerskih deklet!

Proti 9. uri so se prelivala velike skupine deklet po Gosposki ulici, kjer je bil na vrtu semenišča postavljen divno okrašen oltar. Medtem so se formirali pevski zbori pod spretnim vodstvom g. prof. Bogoviča in tedaj so se razlili iz tisočerih deklških grl glnjivi akordi veličastne pesmi: »Oče naš«.

Nato se je pojavil, v polnem ornatu, slavnostni pridigar prevz. g. škof lantinski dr. Karlin. Njegove besede o križu Kristovem, sv. Evharistiji in apostolstvu Device Marije so napravile globok vtis in izzvenele v želji, naj bi vsaka župnija imela svoj — društveni dom, žarišče krščanskega prosvetnega delovanja.

Pridigi se sledila pontifikalna tiha maša z blagoslovom, ki jo je ob asistenci g. stolnega župnika Moravca in g. ravnatelja Janežiča daroval ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič. Med darovanjem je pel več tisočglavi zbor deklet (s spremljevanjem pozavn) pod vodstvom g. Bogoviča. Pogled in vtis, ki sta ga vzbudila pestra slika in ubrano petje, ostaneta pač nepozabljena.

Po maši je stopil na oder v imenu pripravljalnega odbora g. Jože Stabej ter pozdravil vse udeleženke, ki se niso ustrašile truda in žrtve, zlasti pa navzoča slo-

venska škofa, č. gg. kanonike, dekana bogosl. fakultete in predsednika V. kat. shoda g. dr. Slaviča, nadalje voditelja Marijinih družb ljubljanske škofije č. g. svetnika Kalana, monsig. dr. Medveda in ravnatelj dr. Jerovška.

Nato je otvoritelj prečital sledeče udanostne brzojavke, ki so bile sprejete z viharim odobravanjem:

1. »Apostolskemu nunciju mons. Hermenegildu Pellegrinetti, Belgrad.

Nad 6000 slovenskih mladenk, zbranih na mladinskih dnevih v Mariboru, izraža svet. Očetu Piju XI. čuvstva verne udanosti in ljubezni. Prosimo, sporočite to Njih Svetosti.

2. Njeg. Veličanstvu kralju Aleksandru, Bled.

Slovenske mladenke na mladinskih dnevih v Mariboru pozdravljajo udano Njegovo Veličanstvo kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev in Njeno Vel. kraljico Marijo ter Njeg. Visočanstvo prestolonaslednika Petra.

(Zlasti ta brzojavka je bila s klici »Živijo kralj!« viharno odobravana.)

3. Dr. Antanu Korošču, ministrskemu podpredsedniku, Belgrad.

Velikemu voditelju slovenske mladine pošiljajo iskrene pozdrave slovenske mladenke na mladinskih dnevih v Mariboru.

Medtem je prispela brzojavna čestitka sledeče vsebine: »Želim najboljšega uspeha — dr. Korošec«.

Ko so se frenetični vzkliki dr. Korošču nekoliko polegli, je otvoritelj predlagal za predsednico manifestacijskega zborovanja gđc. Miciko Črčkovo, v podpredsedstvo pa gđc. Minko Žirovnikovo iz Ljubljane ter g. ravnateljica Štupca iz Maribora. Za zapisnikarja je bil predlagan bogoslovec g. Uлага.

Predsednica je, viharno pozdravljena, v svojem lepem uvodnem govoru pozdravila zbrane tovarišice, prisotna prevz. škofa, č. gg. duhovščino in vse, ki so se udeležili deklškega slavlja, ter podala besedo (namesto zadržanemu govorniku dr. Hohnjecu) zaslužnemu organizatorju g. Marku Krajcnu.

Govornik je podal velike smernice narodnega preroda, kakor jih odreja slovenski mladenki — bodoči materi — vse obsegajoča in na trdnih krščanskih temeljih sloneča srčna in umska izobrazba.

Gđc. Žirovnikova je s temperamentom in v dovršeni govorniški obliki navdušila zbrana dekleta za delovanje v ženskih organizacijah, predvsem pa v orliški organizaciji. Za svoja programatična izvajana je žela navdušeno odobravanje.

Kot zadnji govornik — finis coronat opus! — je nastopil mons. prof. dr. Medved, ki se je v prekrasnih besedah spomnil razkrojevalnega upliva svetovne vojne z ozirom na moralno sodobne družbe. Rešiti nas more le moralna obnova rodbine, ki zahteva pravno neoporekljiv deket in mater. Tudi njegova izvajanja so bila sprejeta z velikim navdušenjem.

Končno se je predsednica gđc. Črčkova zahvalila vsem govornikom za sprejete vzpodbude ter zaključila veličastno manifestacijo krščanske ženske misli.

G. Stabej je sklepoma izrazil željo, naj bi fantovski dan še lepše uspel, da se bo pokazal duh slovenske štajerske mladine.

Ob zvokih agilne godbe Katoliške mladine pod vodstvom g. Strléta se je razšla več tisočglava množica v najlepšem redu in disciplini.

Popoldan se je vršila v nabito polni Götzovi dvorani sijajno uspela akademija orliških krožkov, ki sta jo posetila tudi vladiki dr. Karlin in dr. Jeglič. Tako gjenke kakor mladenke so izvršile svojo težavno nalogo nad vse pričakovanje dobro. Istočasno so uprizorili v Narodnem gledališču drugo predstavo »Naše krvi«. Gledališče je bilo tudi topot do zadnjega kotička zasedeno.

Dekliški dan je končal z moralnim uspehom in ostane zabeležen kot važen mejnik v organizatoričnem razvoju slovenske mladine na Spodnjem Štajerskem.

F. G.

Blagoslovitev orlovskega prapora v Kranju.

Ob svoji 15letnici je blagoslovil Orel v Kranju svoj novi, krasni prapor in proslavil to priliko z lepo, veliko, zelo posrečeno slovesnostjo, ki je pokazala, da ima danes Orel tudi v Kranju že mnogo prijateljev in članov, ki so navdušeni in delavni.

V soboto zvečer je Orel z jeseniško godbo in društvenim pevskim zborom priredil lepo podoknico kumici ge. Logarjevi na glavnem trgu.

V nedeljo 10. t. m. se je po osmi uri zbralo 22 Orlov na konjih, 6 fantov v narodni noši na konjih, 6 Orlov trobenčev, 163 Orlov v krojih, 83 Orlov v kroju, 84 dečkov in 51 deklie orl. naraščaja v kroju, 26 deklet v narodni noši, dva okrašena voza z nar. nošami, 1 na-

rodna in 4 društvene ozir. orlovske zastave ter precej civilnega občinstva. V okusno pisan sprevod nad 500 oseb razporejene so te čete vzele v svojo sredo voz z go. kumico in ob godbi večjih Jeseničanov so korakale čez most po Jelenovem klancu na mali trg med župno cerkvijo in Ljudskim domom k sv. maši, tu in tam navdušeno pozdravljene od gledalcev. Pred par leti še prav slabotno v Kranju in okolici razviti Orel je ta dan postavil nad 400 oseb v kroju, skoro sami člani iz malega Kranjskega okrožja, med njimi nad 50 članov domačega ouseka.

Med sprevodom se je priključilo še nekaj voz in skupin nar. noš, tako da je nad 1000 oseb prisostvovalo sv. maši in govoru, blagoslovitvi prapora, zabijanju žeblicev pri taboru pri cerkvi. Vse bogoslužne točke je izvršil č. g. kanonik dr. Klinar T., bivši kranjski kaplan, v veliko veselje Kranjčanov, ki so zbrali za orl. prapor skoro 20.000 Din. Taboru je predsedoval č. g. dekan A. Koblar, društveni predsednik, ki je opozoril na naloge Orla delovati za vzajemnost Slovanov, ki imajo vsi isto besedo »orel« v rabi. Govorila sta dr. Basaj in akad. Čampa o pomenu in namenu Orla za koristi ljudstva. Poslušalo je govore tudi precej domačih nasprotnikov (Orjunaše je njihov poglavar zjutraj odpeljal na Smarjetno goro), ki so sprevod opazovali iz zastrtihi oken. Po končanem taboru je vsa množica v novorejenem sprevodu z godbo in razvitim novim praporom skozi mesto odkorakala na telovadišče ob izlivu Kokre in Save, kjer se je vršila telovadna skušnjava.

Po litanijah se je po 3. uri tam zbralo znova več sto gledalcev in vzlic lahnemu dežju je orlovska mladina izvršila v celoti bogat spored javne telovadbe, ki je v celoti prav povoljno uspel in zaslužil živahno pohvalo. 144 Orlov je z rajalnim pohodom nastopilo k prostim vajam, za njimi enako 48 Orlic, nato 16 dečkov (višji naraščaj) s palico, 17 mladenc z venci, 72 (nižji) dečkov s prostimi in 24 gojenk s prostimi vajami, štiri četvorice Orlov s stiliziranimi boksom, orodna telovadba več vrst hkrati (kroglica, bradlja, krogli, skok s palico) in veličastna zaključna skupina 77 oseb. Sledila je prisrčna zabava pri mizah med paviljoni, kjer so izborni stregle večje dame iz Kranja, Jeseničani so godli, Tržičani in Kroparji so peli, vsi pa so čestitali Kranjčanom na lepo uspelem nastopu. Celi čas slovesnosti je vladal najlepši red in mir. Domači nasprotniki Orla niso sicer izobesili zastav, a so se (kakor je bilo njim v čast vedno — do zadnjih orjunaških surovosti) zadržali dostojno, tako da je bila neosnovana bojazen okr. glavarstva, češ da ne bi mogla oblast jamčiti za varnost udeležnikov, ako ne bodo hodili skozi Kranj po prstih in se ogibali govorniki vsake besede, ki bi mogla biti nevšečna kakemu liberalcu. Zato pravimo: čast prijateljem Orla v Kranju, ki so z delom in žrtvami priredili tako lepo slavlje, čast tudi njegovim nasprotnikom, ki so disciplinirano vzdržali red in dostojen mir na svoji strani. V svobodni domovini mora biti svoboda in prostost, pa enaka pravica za vse, ki žele pošteno vršiti kulturne naloge.

Občinske volitve v Sloveniji.

NEOVRLJIVO NAPREDOVANJE SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE. — VEČINA OBČIN PADLA BREZ VOLIVNE POROBE V ROKE SLS. — NASPROTNICI POVSOD V MANJŠINI IN DEFENZIVI.

IZIDI NA KRANJSKEM:

Ribnica. Volivcev 653, oddanih glasov 549. Dobil so SLS 320 glasov in 15 odbornikov (pri prejšnjih volitvah 14), Gospod. stranka, samostojni, komunisti in narodni socialisti skupaj 229 glasov in 10 odbornikov. Udeležba 85 odst. SLS je napredovala za 92 glasov. Čas za volitve je bil za SLS neugoden, ker je mnogo njenih vrlih pristavev odsotnih po krošnjarskih poslih. — Nasprotniki so razvijali silno agitacijo ter delali s podkupovanjem in pijačo; posebno so se trudili okoli delavstva. Kljub vsemu je izšla SLS iz volitev s sijajno zmago.

Dobrepolje. Pod Dobrepolje spadajo tri občine, Videm, Podgora in Kampilje. Videm: volilo 260. SLS 163 (11 odbornikov), Gospodarska lista (SKS) 6 odbornikov.

Podgora: Volilnih upravičencev 289, volilo 217. SLS 112 (5 odbornikov) in SLS (Zevnik) 53 (2 odbornika), skupaj 165 (7 odbornikov).

Kmetijsko gospodarska stranka (SKS) nosilec Steh 52 glasov (2 odbornika).

Kampilje: Volilnih upravičencev 137. Volilo 122. Dobil so: SLS 100 glasov (8 odbornikov), Gospodarska lista (SKS) Mustar 22 (1 odbornik).

Loški potok, 11. avgusta. Pri občinskih volitvah v Loškem potoku je bilo od-

danih 459 glasov. Od tega so dobile: SLS 230 glasov in 13 odbornikov, Združeni Potočani 106 glasov in 6 odbornikov, Gospodarska lista 123 glasov in 6 odbornikov.

IZIDI NA ŠTAJERSKEM.

Sodni okraj sv. Lenart v Slov. Goricah. Andreuci, Samo lista Kmetijske zveze. Cogetinci, samo lista Slov. kmetijske zveze.

Biš, Brengova in Čagona, samo SLS. Čermiljenšak, samo SLS.

Drvanje, SLS 5, Kmečka zveza malih posestnikov 2 odbornika.

Gočova in Ihova, samo lista SLS.

Jablance, SLS 40 (5), gospodarska lista 1 (0), Kmečka zveza 17 (2).

Korena, SLS 47 (5), Kmečka zveza 23 (2), neodvisna gospodarska zveza 27 (2).

Kremberg, SLS 19 (3), Kmetiska, obrtna in delavska lista 21 (4).

Ledimek, Malna, Osek, Partinje, Ragoznice, Selce, samo lista SLS.

Smolinci, samo Kmetiska zveza.

Spodnja Veličina, Spodnji Gasteraj, samo lista SLS.

Spodnji Porčič, SLS 34 (4), gospodarska stranka 22 (3).

Spodnji Žerjavci, Srednji Gasteraj, samo SLS.

Sv. Trojica v Slov. Goricah, SLS 24 (5), Nar. gosp. 9 (2).

Sv. Anton v Slov. Goricah, Slov. kmetiska zveza 20 (3). — Volilci izven strank 29 (4).

Sveti Benedikt, SLS 56 (5), Kmetiska stranka 42 (4).

Sv. Jurij v Slov. Goricah, samo SLS.

Sv. Lenart v Slov. Goricah, SLS 75 (6), Slov. napredna str. 48 (3).

Sv. Trije Kralji v Slov. Goricah, SLS 37 (5), JDS 21 (2).

Šetarova-Radehova, SLS 22 (4), SKS 6 (1), Gosp. kmet. str. 13 (2).

Trojkova, samo Kmet. zveza.

Verjane, samo SLS.

Zamarkova, samo Kmet. zveza.

Zgornja Ročica, SLS 58 (5), SKZ 24 (2).

Zgornja Veličina, Zgornji Borčiči, Zgornji Žerjavci, samo SLS.

Zimica, SLS 41 (5), KZ 11 (1), Slov. neodv. gosp. str. 10 (1).

Zice, Žikara, Žitenče, samo SLS.

Zupetinci, samo SKZ.

Županci, samo Narod. gosp. stranka.

Sodni okraj Maribor levi breg.

(Prva številka pomeni število glasov, druga v oklepaju število odbornikov.)

Boč: SLS 15 (2), Kmetijske delavska skupina 52 (7). Leta 1921: SLS 12 (2), SKS 14 odbornikov.

Ciglenec: Samo SLS lista. 1921: samo SLS.

Cerknica: samo SLS. 1921: isto.

Ceršak: SLS 65 (5), Gosp. del. lista 35 (2).

Dobrenje: Gospodarska lista. 1921: SLS 7, SKS 3.

Dragučeva: SLS 24 (3), Združena kmet. lista 40 (4). 1921: SLS 10 odbor.

Gradiška: samo gosp. stranka. 1921: SLS 5, gosp. stranka 5.

Jančevska gora: SLS 35 (3), Kmet. del. zveza 61 (6). 1921: 6 odb. SLS, socialisti 5.

Jarenina: Samo SLS.

Jelovec: Samo SLS.

Zgornji Duplek, samo lista SLS; 1. 1921 ravno tako.

Zg. St. Jakobski dol, samo lista SLS; 1. 1921 ravno tako.

Krčevina pri Mariboru, demokrati 95 (9), socialisti 96 (9), lista SLS razveljavljena.

Gradišče, SLS 27 (4), Kmetiska in delavska zveza 21 (3).

Kamnica: SLS 70 (7), JDS 22 (2). 1921: SLS 7, SSJ 9 (socialisti).

Kaniža: samo SLS.

Lajtersperg: poljedelsko-gosp. skupina (polovica naših). 1921: SLS 4, SKS 2, socialisti 10.

Pesniški dvor: obč. gosp. stranka. 1921: SLS 9, SKS 7.

Plavč: samo SLS. 1921: SLS 8, gosp. lista 2.

Modernica: samo KZ (SLS. 1921: isto).

Polička vas: SLS 69 (6), KZ 10 (1). 1921: SLS 7, SKS 3.

Rošpoh: samo SLS. 1921: SLS 11, socialisti 5.

Selnica ob Dravi: SLS 39 (5), gosp. del. skupina 93 (12). 1921: SLS 3, SKS 6, socialisti 7.

Selnica ob Muri: samo SLS lista. 1921: isto.

Slemen: samo lista SLS. 1921: isto.

Spodnji Duplek: SLS (6), SKS 15 (1). 1921: SLS 8, SKS 2.

Spodnji St. Jakobski Dol: SLS 20, (1), Slov. kmet. zveza 132 (8). 1921: SLS 16.

Sv. Marjeta ob Pesnici: Kompromisna združena kmetijska lista. 1921: SLS 90, SKS 7.

St. Ilj v Slov. Goricah: Samo SLS. 1921: Isto.

Sv. Križ nad Mariborom: SLS 28 (2), KZ 50 (3), nar. gosp. str. 75 (4). 1921: Samo SLS.

Sv. Martin pri Vurbergu: SLS 42 (5), SKS 24 (2). 1921: SLS 6, SKS 2, JDS 1, SSJ 1 (soc.).

Sv. Peter pri Mariboru: SLS 179 (11), združeni posestniki, viničarji in delavci 95 (6). 1921: SLS 9, SKS 5, SSJ 2 (soc.)

Svečina: Samo SLS. 1921: isto.

Špičnik: Samo SLS.

Prestrnica: Samo SLS. 1921: SLS 7, socialisti 9.

Vosek: SLS 54 (5), SKS 51 (4), 1921 SLS 11, SKS 5.

Valpiče: Samo SLS. 1921: SLS 6, SKS 4.

Vukovski Dol: SLS 43 (4) Gosp. stranka 28 (3). 1921: SLS 3, Gosp. stranka 7.

Zg. Sv. Kungota: Samo SLS. 1921: SLS 7, socialisti 9.

Maribor desni breg.

Bistrica pri Limbušu: samo lista SLS.

Bistrica pri Rušah: samo lista SLS.

Dogoše SLS 32 (3), Del. Zv. 14 (2), SLS mali posestniki 22 (2), vse tri naše.

Fram: Kmetiska del. zveza 7 odb. se vsi izjavili za SLS, Zveza obrt. in del. 2 odb. (mešana lista JDS, SKS in Nemci).

Gorica: Kmet. del. zveza 30 (4), SLS 25 (3).

Spodnje Hoče: Zveza del. ljudstva 30 (3), Slov. kmetiska del. stranka 18 (2), Slov. kmet. zv. 43 (4) (SLS), obrtniki in delavci 6 (0) (naši).

Zg. Hoče: SLS 19 (3), Združ. gosp. str. 22 (4), Obrt. str. 6 (0).

Ješenca: Gospodarska lista od 7 SLS dva Kumen: Samo lista SLS.

Lehen pri Ribnici: Gosp. str. od 7 odb. SLS 4, 1 socialist in 2 SKS.

Limbuš: Zdr. gosp. lista, od 7 odbornikov: 4 SLS, 2 SKS in 1 JDS.

Lobnica: Gosp. str. od 7 odb. SLS 6 in 1 SKS.

Loka: Kmečka str. 7, 2 SLS, 5 SKS.

Sveti Lovrenc nad Mariborom (trg) SLS 43 (5), Kmečka del. zv. 69 (8), obrtna str. 42 (4).

Sv. Marjeta na Dr. polju se ni izdala.

Sv. Miklavž na Dr. polju: SLS 35 (3) socialisti 38 (4).

Morje: SLS 34 (4), Nar. zad. str. 29 (3).

Pekre: Obč. gosp. str. od 7 5 SLS, 2 nasprotnika.

Pivola: Samo SLS.

Pobrežje pri Mariboru: Kmet. obrt. del. zveza 89 (5) (se je izjavila za SLS), Nar. rad. str. 55 (3), socialisti 298 (17).

Podova: SLS 32 (4), Kmet. del. str. 45 (5).

Pohorje: Samo SLS.

Račje: SLS 42 (3), Kmet. del. zveza 10 (0), Gosp. stranka 54 (4), Zveza obrt. in del. 26 (2), Zel. del. str. 8 (0), (prvi dve listi SLS).

Rečenjak: Lista posestnikov in del. Od 7 odb. ima SLS 4, soc. 1, JDS 1 in SKS 1.

Rogoza: Nar. kmet. in del. stranka 11 (1) ((SKS)), SLS 12 (2), socialisti 22 (4).

Rdeči breg: SLS 50 (4), Zdr. posest. in obrt. (nemškutarji) (52 (5)).

Ruše: Kmet. del. zveza (SLS) 82 (5), socijalisti 48 (5), Kmet. del. Narod. del. in obrt. zveza samo SKS in NSS 98 (1).

Skoče: SLS 17 (1), Del. stranka 45 (4), Slov. stranka 24 (2).

Smolnik: Gosp. zdr. str. od 7 5 SLS in 2 JDS.

Studenec pri Mariboru: SSZ 486 (socialisti) (17), Zdr. slov. str. 164 (6) (naši), Neodv. del. str. 60 (2).

Tezno: Gosp. del. lista 41 (3), Narodna stranka 9 (6), pri obeh nekaj.

Radvanje: Kmet. del. stranka SLS 6 odbornikov, JDS 1, socialisti 10 odbornikov.

Ranče: Samo SLS.

Razvanje: SLS 25 (2), Str. kmet. del. ljudstva 35 (4), Kmet. del. zveza 29 (3).

Sodni okraj Slov. Bistrica:

Sv. Ana in Bojtna (samo lista SLS).

Slov. Bistrica mesto: SLS 92 glasov (7 odbornikov), Lista župan Omerzu in Nemci 71 glasov (5 odbornikov), Gospodarska stranka (JDS in Nemci) 76 glasov (5 odbornikov).

Zg. Bistrica (samo lista SLS).

Brezje: 1. lista SLS 30 glasov (2 odbornika), 2. lista SLS 57 glasov (5 odbornikov), Kmetiska delavska stranka 32 glasov (2 odbornika).

Bukovec: Slov. kmetisko gospodarska lista.

Cigonca: samo lista SLS.

Črešnjevec: SLS 43 (3), Skupina dela in reda 62 (6).

Dežno, Frajham in Gabernik: samo lista SLS.

Hošnica: SLS 17 glasov (2), Kmetiska delavska stranka 47 (5).

Hrastovec, Jelovec-Makole, Pokošje, Kovača vas, Laporje, Sp. Ložnica in Zg. Ložnica: samo lista SLS.

Sv. Martin na Pohorju: SLS 38 (5), Nar. rad. stranka 11 (2).

Modrače in Sp. Nova vas: samo lista SLS.

Ogljenšak: Slov. kmetiska gospodarska stranka.

Pekke: samo lista SLS.

Pekelj: Kmet. gosp. stranka.

Poljčane: samo lista SLS.

Sp. Polskava: SLS 40 (4), Enotna gospodarska stranka 113 (13).

Pretož: SLS 7 (2), Ljudska delavska zveza 16 (5), obe listi SLS.

Zg. Polskava: kompromisna lista. Smrečno, Stanovsko, Stopno, Studenice, Sentovec, Statenberg in Tinje: samo lista SLS.

Vrhloga: Gosp. del. stranka 31 (3), Gosp. stranka 60 (6).

Vrhole in Zabjek: samo lista SLS.

Ptujski okraj:

Bišečki vrh: SLS 28 (3), JDS 13 (1), Gosp. napr. stranka 22 (3).

Borovei: samo lista SLS.

Breg: Gosp. stranka 105 (7), Soc. demok. stranka 138 (10).

Brstje: 1. lista SLS 36 (3), 2. lista SLS 54 (4).

Bukovec: samo lista SLS.

Cirkovec: Kmetiska del. zveza.

Destinci: samo lista SLS.

Dolena: SLS 32 (4), Gosp. lista 48 (5).

Dolič: samo lista SLS.

Dragovič: Kmetiska del. zveza 12 (3), SKS 12 (4).

Dravci: lista Vindiš Andrej.

Drstelja: 1. lista SLS 28 (5), 2. lista SLS 16 (2).

Formin: SLS 20 (3), Kmetiska zveza 25 (4).

Gajovci: samo lista SLS.

Goriški vrh: SLS 54 (7), Republikanska stranka 23 (2).

Gradišče: Napr. gosp. stranka.

Gruškovje: SLS 9 (4), Slov. republ. selj. stranka 10 (5).

Gruškovec: Slov. republikanci 10 (5), Napr. gosp. stranka 9 (4).

Hajdin: Združeni kmetje in delavci 32 (2), Lista napredne gospodarskega udruženja malih posestnikov in delavcev 45 (3), 1. lista SLS 14 (1), Lista Pintarič Fran (SLS) 29 (2), 2. lista SLS 15 (1).

Jurovec: SLS 25 (3), Obrtno-kmetiska zveza 17 (1), Gosp. stranka 25 (2), Zveza napr. kmetov in delavcev 13 (1).

Krčevina: Kmetiska del. zveza.

Kiear in Levanjei: samo lista SLS.

Ločič: SLS 14 (5), Gospodarska stranka 5 (2).

Majšperk, Mala ves in Mestni vrh: samo lista SLS.

Mezgovci: Obč. gosp. stranka. Dve listi SLS razveljavljeni.

Moškanjci: SLS 41 (4), Neodv. stranka 35 (3), Gosp. stranka 4 (0).

Muretinci: SLS 26 (5), Gosp. zveza 14 (1).

Partinje: SLS 19 (1), Del. gospodarska stranka 76 (7), Zveza del. in posestnikov 8 (1), SKS 86 (3).

Prvencei: samo lista SLS.

Obrež: 1. lista SLS 52 (3), Napredna gosp. stranka 8 (1), 2. lista SLS 15 (1), Obč. stranka 19 (1), Zelarska skupina 29 (2), Napredna stranka 7 (0), Kmetiska del. stranka 11 (1).

Podlehnik: samo Slovenska gospodarska stranka.

Polanci: Skupna ljudska kmetiska lista 23 (4), SLS 31 (4), Skupina I. Plohl 9 (1).

Polenšak: Slov. gosp. lista.

Ptujska gora: samo lista SLS.

Politične vesti.

+ »Avstrijakant« dr. Korošec. V dunajski »Neue Freie Presse« priobčuje bivši avstrijski ministrski predsednik dr. Seidler nekaj svojih spominov na politiko vojnih let. O držanju Slovencev l. 1917. pripoveduje dr. Seidler: »Tudi Jugoslovani so se oddaljevali od vlade bolj in bolj, čim so uvideli nemogočnost federalizacije Avstro-Ogrske. Že l. 1917. so vstopili v opozicijo. Takrat je izjavil dr. Korošec v plenumu zbornice, da se bo jugoslovansko vprašanje rešilo izven mej monarhije (podčrtal dr. Seidler), če se ne reši pravočasno v monarhiji...«

+ Volivni blok v Vojvodini. V Vojvodini se je uvedla akcija za ustvaritev volivnega bloka vseh strank in skupin, ki so za sedanjo vladno. Blok bi najprej nastopil pri občinskih volitvah, ki jih je pričakovati koncem tek. leta, potem pa tudi pri morebitnih skupščinskih volitvah. Bloku pristopijo Davidovičevi demokrati, Bunjevci in Sokci, Protičevići radikali ter narodne manjšine. Vse prizadete skupine so ustvaritvi volivnega bloka naklonjene in je akcija že dokaj napredovala.

+ Metamorfoze g. Srskića. Kakor znano, je bil bosanski radikalec dr. Milan Srskić notranji minister vlade »nacionalnega bloka« in po dnevnem zatrevanju »naprednega« tiska tudi »državotvorec« politik. — Ker se je Radić očitalo, da je odobraval aneksijo Bosne, objavljam, ne da bi s tem umivali »avstrijakantstvo« g. Radića, besede, ki jih je izpregovoril po stenografskem zapisniku »državotvorec« in ne »separatist« dr. Srskić baš ob priliki aneksije v bosanskem saboru: »Oni, ki povdarja in misli, da se bo dualistična osnova avstro-ogrsko monarhije, katera se je kljub vsem težkočam izkazala izvrsten instrument državne skupnosti in ki je monarhiji pripomogla do ugleda velesile, oni torej, ki misli, da se more povodod aneksije Bosne in Hercegovine ta skupnost zrušiti, pač nima pravice, nazivati se realnega politika. Tisti se hudo moti, ker zapomnite si, to ni v naši oblasti. Bosna in Hercegovina nista zato anektirani, da se zrušijo državo-pravni temelji avstro-ogrsko monarhije.« — Tu se vidi, kako neumno je očitati drugim politikom »avstrijakantstvo«. Aneksija Bosne sta odobraval Radić in Srskić, ta odobritev pa je bila izpovedana takrat, ko mnogi »realni politiki« — glej »Slov. narod« — niti sanjali niso o razpadu bivše monarhije. Čemu si očitati medsebojno dejanje in besede iz preteklosti. Gre za sedanjost in bodočnost. Pri tem je pa žalostno, da največ kriče o bodočnosti naroda in države tisti, katerih pogled je — kot pogled Lotove žene — obrnjen v preteklost...

Beleške.

Kdo se je zastoj vozaril. Dr. Žerjavovi listi neprestano očitajo, da so dobili Orli polovično vožnjo po vseh železnicah. Na to odgovarjamo: Če bi bilo to tudi res, bi železniško ministrstvo šele napol popravilo strankarstvo, ki ga je uganjala prejšnja vlada v korist docela svobodomiselnemu Sokolu. Žal pa moramo ugotoviti, da je prejšnja vlada ukinila odredbo, s katero se Orlom in Sokolom pri prireditvah dovoljuje polovična vožnja in sicer na ta način, da se Orlom sploh ni več dovoljevala polovična vožnja, Sokolom pa — enočetrtinska. Kot dokaz naj služi odlok prometnega ministrstva z dne 16. aprila 1924 št. 5163/24, ki ga navaja »Jutro« z dne 10. maja 1924 št. 111 v rubriki »Sokol«, kjer se dajejo posetnikom zleta v Sarajevo sledeče polajšave: 1. Uradni odpisanci inozemskih sokolskih društev brezplačno v I. in II. razredu; 2. člani Saveza vežbači 75 odstotni popust; 3. posetniki izleta polovično ceno. Pripominjamo, da je za vežbača lahko proglasilo sokolsko društvo vsakogar, kogar je hotelo, ker železniške kontrole v tem oziru ni bilo. Opozorjamo tudi na to, da Sokoli dobijo znižano vožnjo za manjše zlete na ravnateljstvu, dočim morajo Orli še sedaj za vsako prireditev sproti prositi v Beograd. Zahtevamo od železniškega ministra, da še v tem oziru napravi red in se tudi tu uvede popolna nepristranost — »Slov. nar.« pa naj ne nosi Sokolskih glav na solnce, ker je preveč masla na njih in mu Sokoli gotovo ne bodo hvaležni za njegova opozorila.

Iz Prekmurja.

Murska Sobota. Tudi k nam se je izgubilo nekaj pamfletov poziva »demokratskih« pošt-nih uslužbencev. In naši pošt-ni uslužbenci so se častno odrezali, seveda, g. nadpoštar, znan po svoji strogosti kot šef urada, si je najbrž, četudi morda nevede, uzurpiral absolutizem tudi v strankarskih stvarih in ponižno razdelil listke v podpis svojim podrejenim. Zvesto na strani mu je stala uslužbenka K., rekoč nekemu drugemu, ki se je brandil podpisati: »Ja, kaj bo pa g. nadpoštar rekel, če ne pristopite?!« In da ima tudi kot državni uslužbenec mir, je podpisal tudi on. A samo »prišlek«, tudi domačini so podpisali iz-lavo, nekateri prostovoljno, nekateri pa pod

pritiskom. Samo eden se je držal, ne domačin, in se ni uklonil sili — čast njemu! — Pa so prišli semkaj sam g. dr. Janžekovič z nekakim uradnim aktom veleizdajalske vsebine. Bilo je zapisano, pardon, moralo bi biti zapisano: »Nekje so se pogovarjali, koliko plače dobi na mesec provizorični pošt-ni uslužbenec (sel). Konstatirali so, da ne more izhajati s 450 Din niti tisti, ki n. pr. ni pošt-ni sel, pač pa samo tisti, ki je videl v tej konstataciji protidržavno rovanje in ne vem, kaj še vse.« In tisti, ki je to slišal, je šel k g. notarju Kodru, ki je, kakor pravijo, poročal na »pristojno mesto« o protidržavnem slugi stvari, ki so bile tako zamišljene in zavite, da je bil ubogi revež — pošt-ni sel — v resni nevarnosti, da izgubi službo; no, pa se g. dr. Janžekovič na licu mesta prepričali, da o kaki veleizdaji ni govora, ampak je bilo vse skupaj samo navadna denunciacija.

Povodenj na Gorenjskem.

Včeraj se je pripeljalo na kraj nesreče ogromno število ljudi iz bližnje in daljne okolice, da si ogledajo pustoš, ki jo je povzročila nenadna nevihta v noči od petka na soboto. Posebno mnogo ljudi je prišlo v sorško dolino iz Ljubljane. Avtomobilisti, kolesarji, pešci, vse je hitelo v isto smer. Mogli pa niso po dolini z vozili, ampak samo peš, ker je še zasuto, mostovi razdrti, voda še vedno globoka, cesta pa popolnoma razdejana.

Posebno žalosten je pogled po ločniški dolini. Ločnica je majhna voda, ki pač naraste v jesenskem deževju, toda tako kot zadnjič še ni zdivjala nikoli. Voda je ruvala drevesa in jih odnašala s koreninami in z zemljo vred v dolino. Voda je rušila hiše, odplavljala živino iz hlevov in vozove in odnesla je tudi nekaj ljudi. Ponesrečence, kar so jih oteli valovom, bodo pokopali v tork dopoldne na pokopališču v Sori.

Mnogo je trpela tudi vas Sora. Voda je udrila v mnogo hiš in napravila na gospodarskih poslopih in na polju ogromno škode.

Voda je gnala s seboj ogromno množino lesa, dele hiš in gospodarskih poslopij, vozove, žalibog pa tudi nekaj utopljencev, ki jih ljudje niso mogli rešiti.

Ob Savi so stale v soboto in v nedeljo ob obeh bregovih na vsakem količjak prikladnem mestu gruče ljudi, ki so z vsemi mogočimi pripravami lovili plavajoče blago. Nalovili so zlasti mnogo lesa. Ponekod pa so nalovili velike množice rib, ki jih je voda zanesla navzdol. Mnogo rib je poginilo, ker v gosti vodi niso moge dihati. Blato jim je zamašilo škрге.

Tudi proti Polhovemu Gradcu je odšlo veliko število ljudi ogledovat škodo. Iznenadil jih je pogled že na okolico Viča in nadaljnih vasi, kjer je na obeh straneh ceste polno gostega ilovnatga blata. Glinščica pa je popolnoma čista, ker ima svoj izvir izven od nevihte prizadetega ozemlja.

Pohvalno pa moramo omeniti držanje oblasti, ki so takoj poslale na lice mesta svoje zastopnike, da ugotove škodo in ukrenej vse potrebno za prvo pomoč.

Kraj nesreče je obiskal tudi N. Veličanstvo kralj Aleksander in sicer v soboto in v nedeljo in obljubil težko prizade-tim poškodovancem svojo pomoč.

O poplavi v dolini Hrastnici pri Škofji Loki nam pišejo v ponedeljek dne 11. avgusta: Kakor včeraj, tako si je šlo tudi še danes veliko ljudi ogledovat kraj grozne katastrofe. Vsi nižje ležeči deli doline so uničeni. Ne da se več dognati, kje je bila prvotna struga potoka Hrastnice. Vsa dolina je spremenjena v široko strugo, kjer se vali med kamenjem, hlini, koreninami dreves in debelimi, izruvanimi debli umazana voda. Kako ogromen je bil nali, se lahko sklepa že iz tega, da je voda vlekla s seboj nešteto debel, izruvanih s korenin. Na mnogih krajih se ne da čisto nič več dognati, kje je bila njiva, kje travnik, kje vrt s sadnim drevjem. Meter globoko in še globlje je odnesla voda vso zemljo. Tako rekoč brez sledu so izginile vse štiri žage v dolini, med njimi tudi moderno urejena velika Hribernikova žaga v Puštalu. Hiša št. 59 je voda odnesla skoro vso z dvema otrokoma vred, prav tako hiša »Fojški mlin« s štirimi otroci. Hiša »Plasurnica« je tako poškodovana, da so jo morali vsi prebivalci zapustiti. Več ali manj poškodovane so tudi še druge hiše. Še v hiše, ki stoji malo v bregu in dalje od vode, je tekla voda skozi okna v sobe. Škoda je seveda tako ogromna, da jo človek, ki gre po dolini, kakor daleč pač more priti, ne more niti približno preceniti. Strokovna komisija bo imela tu obilo dela.

Pri tej ogromni nesreči se je pa dogodil tu in tam posamezen slučaj, da se je kaka stvar rešila na način, da se je vse čudilo. Posesniku »Tineta« je n. pr. voda odnesla iz hleva dve kravi; nali je bil tako silen, da je podrli pri hlevu dva zida in odtrgal kravi od jaslji; in glej, obe kravi sta prišli živi iz vode, ena kake pol ure od doma v Godeščah. Poslednja je bila celo breja in je naslednji dan vrgla zdravo tele.

O nekaterih (šestih) človeških žrtvah smo že govorili. Posebno sočutje vzbujala nesreča, ki je zadela posestnika »Kopač«. Vračal se je po dolini proti domu s parom konj, pri njem je bil na vozu tudi pastir. Voda je odnesla oba konja, voz, gospodarja in pastirja. Do danes se še ni posrečilo gospodarjevo truplo najti; pastirjevo truplo so našli ne posebno daleč od kraja nesreče. Vseh človeških žrtev je bilo v Hrastnici devet: šest otrok, en pastir, en gospodar v najboljših letih in en prileten mož. Štirih ali petih trupel do danes (ponedeljek) opoldne še niso našli.

Najhujše so seveda prizadeli tisti prebivalci, ki so imeli svoje hiše in polja v dolini. Pa tudi po bližnjih hribih je nevihta grozno gospodarila. Pri Sv. Barbari (škofjeloška župnija) in na Osojnici (sorška župnija) n. pr. so velike senožeti, na katerih lahko opazuješ že od daleč silne usade zemlje. Usajali so se tudi spodnji robovi njiv in pota, ki so do malega vsa postala nerabna. Z vozom ni mogoče iti nikamor. Neznatni potoki, ki so žuboreli mimo hiš, so tako narastli, da so navalili groblje kamenja, prsti in lesa na njive in travnike. Pri kmetu Kožuhu pri Sv. Barbari je tak hudournik resno ogrožal hišo in hlev. Vso noč je delala družina, da je preprečila nesrečo.

Ko človek pręgleduje to grozoto raz-dejanja, mu je predvsem to jasno, da si tu po nesreči prizadeti iz lastne moči ne morejo pomagati. Kakor čujemo, pride v naj-krajšem času v Hrastnico petdeset voja-kov, ki bodo predvsem popravili pota in uredili potok strugo. Ko si bo vojaška oblast ogledala nesrečo v vsem obsegu, bo brezdvomno poslala še mnogo močnejše oddelke na pomoč, ki bodo vsaj za silo očistili dolino kamenja in druge navlake ter vsaj za silo zravnali svet, da se bo mi-slilo na ureditev njiv in travnikov. Z iz-datno podporo bo brezdvomno priskočila na pomoč država. Kakor čujemo, se bodo pobirale zbirke tudi po cerkvah. Pomoč je tu res nujna.

OGLASE

za prvo VELESEJMSKO
ŠTEVILKO SPREJEMA
upravnništvo »Slovenec«
samo do včevši
14. avg. opoldne.

Dopisi.

Iz Kranja. Nekaj dni sem se raznašajo po mestu vesti, da se zavzema par oseb od občinskega odbora in stranke J. D. S. za nakup Dolenčeve hiše, seveda samo tisti, ki imajo na tem interes, ker ima mestna občina lepo hišo v mestu in prostora zadosti, samo da je treba pravilno vse razdeliti in privatnim strankam, katere stanujejo v tej hiši, preskrbeti stanovanje, ki se še lahko dobi in občina ima prostore za vse urade. Občina kakor hranilnica nimata za to sredstev, posebno pa ker je vsak dan večje pomanjkanje denarja in so rešitve zmirom ceneje, med drugim je prejšnji občinski odbor prodal svet na Gaštelju po pet kron kvadratni meter skoraj zastoj in tukaj pri tej krizi bi se milijoni vstran metali po nepotrebnem in še za hiše, ki se danes nikakor ne obrestujejo in katere občina tudi ne rabi. Davkoplačevalci mestne občine imamo itak boriti se za vsakdanji obstanek ter bi se s tem spet naložilo breme, ki bi bilo lahko še občutnejše, posebno ker ima ljudstvo vedno večje zaupanje v dinar in je pričakovati vsak dan boljših razmer in tako izgubijo hiše tudi na vrednosti. Prizadeti davkoplačevalci prosimo merodajne kroge, da se ta namera pravočasno prepreči in tiste gospode opozori, naj delajo v korist vseh, ne pa posameznih oseb.

Dnevne novice.

— Promocija. G. Igor Franko iz Solkana pri Gorici, sin rajnega dr. Alojzija Franka, odličnega voditelja goriških Slovencev, je bil dne 26. julija t. l. na Dunaju promoviran za doktorja vsega zdravilstva. Mlademu doktorju čestitamo.

— Abiturijenti kranjske gimnazije l. 1904 obhajajo 20 letnico mature dne 19. avgusta v Kranju pri g. Petru Mayrju. Vabljeni so na sestanek tudi vsi drugi tovariši, ki so leta 1896 ustopili v I. a ali b razred, pa so po-preje izstopili.

— Smrt dalmatinskega umetnika. 8. t. m. je umrl v Splitu nadarjeni mladi slikar Rado-van Tommaseo. Še lani je, že težko bolan, priredil razstavo svojih del in dosegel popoln uspeh. Tommaseo je bil nedosegljiv zlasti kot stilist. Drugače je delal v vseh tehnikah, zad-nje leto pa se je posvetil grafiki in lesorezu. Mojster je bil v umetniški plakatistiki in delu na pergamentu. Kot človek je bil Tommaseo blaga, idealna duša, ki je odsevala tudi iz vseh njegovih del. Zapušča ženo in hčerko.

— Pogojna svoboda za politične kaznjence. V pravosodnem ministrstvu pripravljajo odloke, s katerimi se pogojno izpusti na svo-bodo večje število političnih kaznjencev.

— »Napoleonov arhiv«. Zadnji čas je za-sopisje širom sveta poročalo, da so pri davč-nem oficijalu Leopoldu Bassanu v Brnu od-krili Napoleonov arhiv z dragocenimi lastno-ročnimi pismi, zgodovinskimi listinami, mlil-ško masko itd. Vlade in drugi interesenti so se obračali na Bassana in mu ponujali vi-soke vsote za prepustitev arhiva. Sedaj se je izkazalo, da Bassan nima nikakega arhiva in si je celo reč izmislil. Treba je le še dognati, ali je Bassan predrzen šaljevec ali pa norec. V Brnu je znan kot eksaltiranec. Zdravniki preiskujejo njegovo duševno stanje.

— Velik požar v Nitri. Dne 4. avgusta je nastal požar v nitranskem gradu in škofovem dvoreu. Zgorela je streha in drugo nadstropje, v katerem se je nahajala dragocena knjižnica in arhiv. Prvo nadstropje, v katerem stanuje sedanji nitranski škof Kmetko, je ostalo ne-poškodovano. Požar je deloma segel tudi v cerkev, a jo je samo neznatno poškodoval.

— Ruski metropolit Evlogij, poglavar ru-ske cerkve izven Rusije, je telegrafično po-zdravil velehradski kongres in izrazil obžalo-vanje, da se ga ne more osebno udeležiti. Tele-gram je došel v Olumuc in zato ni mogel bit prečitlan na kongresu.

— Konec množčenstva v Turčiji. Mo-derna turškadržava je dobila zakon, s kate-rim se ukinja množčenstvo. V praksi je mno-gičenstvo tudi med Turki že skoro izginilo vsled upliva zapadne Evrope. Do popolne svobode, kakor jo uživajo žene v Evropi, žene v orijentu seveda še ne bodo tako kmalu prišle.

— Za združene države Evrope. — Iz Hamburga prihaja vest, da je mednarodni kongres transportnega delavstva sprejel so-glasno predlog francoskih mornarjev, ki za-htevajo sistematično propagando ideje v ure-sničenju evropske federacije po ameriškem vzorcu. Ben Tillett (Anglija) se je živahno zavzel za to misel, dasiravno se mu še dozde-va nekoliko utopijska.

— Pariška liga za človečanska prava za osvoboditev — mažarskega republikanca. — Pariška »Liga za človečanska prava« je obe-lodanila proklamacijo, v kateri zahteva amne-stijo za voditelja mažarskih republikancev Emmericha Veér-a. Veér je bil pred letom dni obsojen radi republikanske agitacije na dve leti težke ječe. V ječi je izgubil eno oko; drugo je v precejšnji nevarnosti. Sedaj mu je dovolilo državno pravdnništvo v svrhu opera-cije desettedenski dopust. To priliko je liga uporabila, da ga osvobodi. Proklamacijo so podpisali Mac Donald, Herriot, Leon Blum, Einstein, Romain Rolland, Anatole France Longuet in več sto uglednih članov. Po en izvod proklamacije so dobili sledeči predsed-niki republik: Coolidge, Doumergue, Ebert, Hainisch, nadalje dr. Beneš, državni kancelar dr. Marx in zvezni kancelar dr. Seipel.

— Tudi geografija. Znani nemški publi-cist Melnik (Berlin) je objavil v »Prager Tag-blatt« sledečo, čeprav skoro neverjetno zgo-dnico: »Če izpregovorimo besede »renesan-sa«, »reformacija« ali »francoska revolucija«, se pojavijo pred očmi filmskega založnika prelestne in razkošne slike, nove verske sek-te, živčevje bičajoč obrat giljotine... Kako si naj razlagamo »veliko dobo«? Do nadalj-nega, to se pravi tako dolgo, dokler evropska vojna — ki je izbruhnila, kakor znano, proti volji državnih šefov, generalov, admiralov in diplomatov — ni likvidirana, dasiravno nam je rezultat znan, predlagam, da imenujemo našo dobo: dobo tudigeografije. Polet ame-rikanških letalcev okoli sveta nam dokazuje, kako razmajano je znanje zemljepisja v ame-riških glavah. Za sprejem amerikanških le-talcev v Strassbourgu je bil določen ame-rikanški zračni atašé v — Berlinu. Ko so iz-razili Francozi svoje začudenje, češ, zakaj ni bil pozvan atašé v Parizu... Nazadnje se je izkazalo, daje bilo zaznamovano v oficijelnih letalskih zemljevidih USA — »Strassbourg, Nemčija«. Pet let po verzajskem miru!

Pogreb † Mihe Moškerca.

Ljubljanskim prosvetnim društvom! Pogreba † dolgoletnega odbornika Slov. kršč. soc. zveze in požrtvovalnega delavca v prosvetni organizaciji v prvih najtežjih letih, vnetega sodelavca in ose-bnega prijatelja dr. Kreka, gosp. Mihe Moškerca, naj se udeleži pod zastavo sv. Mihaela Prosvetne zveze vsako društvo z močno deputacijo. Zbirališče pred po-grebom (glej parte) na Dunajski cesti pred Zadržno zvezo, kjer leži zaslužni pokojni na odru. Tajništvo Prosv. zveze.

Vsi člani kluba SLS bivšega občinskega sveta so vabljeni k pogrebu dra-gega našega nekdanjega tovariša gosp. Mihe Moškerca. Pridite že ob ¼ 5 na Dunajsko cesto pred hišo Gospo-darske zveze. — Predsednik.

Odbor SLS za kolizejski okraj vabi s tem vse somišljenike, posebno pa svoje-časne in sedanje odbornike, da se udele-žijo v polnem številu pogreba svojega neumornega predsednika in nepozab-nega delovnega člana g. Mihe Moškerca.

Moški zbor »Ljubljane« se zbere k pogrebu g. Mihe Moškerca ob ¼ 5 pred hišo žalosti, Zadržna zveza na Dunajsk cesti. — Predsednik.

Krekova mladina se udeleži pogreba za pokojnim Mihaelom Moškercem. Udeležba obvezna za vse člane. Odbor.

Ljubljanske novice.

Ij Poljski profesorji in akademiki v Ljubljani. V soboto zvečer ob 10. uri je prišlo v Ljubljano 10 vseučiliških profesorjev in nad 50 akademikov iz Poljske pod vodstvom projektorja varšavske univerze dr. Poszeziškega. Mile goste je sprejel na kolodvoru pripravljalni odbor društva ljubiteljev poljskega naroda z dr. Moletom na čelu, ki je goste pristočno pozdravil. Gostje so si v nedeljo ogledovali Ljubljano in njeno bližnjo okolico, zvečer pa jim je priredilo društvo ljubiteljev poljskega naroda intimen družabni večer, na katerem je bilo izrečenih lepo število pristranih zdravij, v katerih so govorniki naglašali skupnost kulturnih interesov obeh slovanskih narodov. V imenu ljubljanskega vseučilišča je pozdravil goste projektor g. dr. Aleš Ušeničnik, v imenu ministrstva prosvete pa višji šolski nadzornik g. Wester. Včeraj so se poljski gostje odpeljali na Bled, odkoder se vrnejo v svojo domovino. Upamo, da bodo odnesli s seboj lepe spomine na slovensko zemljo, kakor bo tudi nam ostal spomin na njihov obisk mil in drag.

Ij Razstava ženskih ročnih del na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turaški trg 6.-II. se bo vršila od 15. do 25. avgusta t. l. vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 17. ure. Vstop prost. Zavod ima tudi izložbo na velesojmu paviljon K št. 519 c. — Občinstvo se ugodno vabi k obisku.

Ij Beli prti. Lastniki raznih javnih lokali (gostiln in kavarn) v Ljubljani in okolici so dobili te dni obvestilo od strani svojih občinskih uradov, da smejo imeti mize pregrnjene samo z belimi prti. Pisani prti so prepovedani, češ da se umazarija na njih premalo vidi. Mi smo pa mnenja, da vidi bistro oko umazarijo na pisanih prtih ravno tako kakor na belih. Mnogo ljubljanskih obrtnikov si je nabavilo po vojni v času visokih cen večje količine pisanih prtov. Kam naj jih dajo sedaj? Za cunje so predragi, za porabo pa so prepovedani! Ali slavna oblast ne bi mogla takih naredb, ki posameznika lahko debelo oškodujejo, izvajati polagoma? Če država umakne stare bankovce iz prometa, da lastnikom starega papirja še vedno neke vrste »oddih«, da jih lahko rabijo do nekega gotovega termina, in šele potem jih umakne iz prometa. Tako bi lahko napravili tudi v danem slučaju. Naj dovoli slavna oblast gotov termin, da se bodo pisani prti obrabili, potem pa naj zapove novo barvo. Dunajčanje ki so veliki življenjski umetniki, pravijo: »Nur uot z' gach« — le ne prenačlo!

Ij Umrlj so v Ljubljani: Alojzija Valant, hotelska kuharica, 36 let. — Gregor Zmrzel, delavec, 77 let. — Karel Černec, novorojenček, 1 dan. — Matevž Frank, čevljarški mojster, 66 let. — Andrej Jerman, učitelj, 72 let. — Marija Javh, kočarica, 50 let. — Mihael Moškerc, urednik, 52 let. — Fran Melik, mizarjev sin, 6 ur. — Marija Melih, mizarjeva hči, 5 ur.

Ij Smrad iz Ljubljane. Nedavno je objavilo »Jutro« oster napad na gosp. župana Oražma iz Most, zakaj se ne pobriga, da bi se očistila nesnaga iz struge Ljubljane, ki s svojim smradom okužuje celo okolico. Pripomnimo, da tudi v Ljubljani izsušena struga ni parfimirana s pristno kolinsko vodo znamke »Joh. Maria Farina nasproti rotovžar«, ampak z vsemi drugimi dišavami. Vso to nesnago pa bi lahko odpravila voda, če bi jo spuščali ob gotovih časih, zlasti poleti po strugi. Kakor nam poročajo, ima v tem oziru precej besede gradbena direkcija v Ljubljani in zato se obračamo na to oblast vsi, ki trpimo vsled te nadloge, da nas te nadloge reši. Mogoče bo tudi zdravstveni odsek lahko založil za nas kako krepko besedo. Če bi tekle voda po strugi Ljubljane vsaj par ur po noči, bi gotovo odpravila tisto lepo dišečo zbirko, ki se kopiči zlasti ob izlivu kanalov. Sedanje stanje je nezno in in izhod iz te neugodnosti je treba najti za vsako ceno, da bo nadloga smrada rešena Ljubljana in okolica, kolikor to okužuje prazna struga Ljubljane.

Ij Orjuna. V nedeljo ponoči je v kavarni Zalaznik sedela majhna družba, v kateri je bil tudi čevljarški pomočnik Mirko Lavrenčič. Družba se je mirno zabavala med seboj. Pri sosednji mizi so sedeli 4 Orjunaši. Eden izmed njih je nenadoma vstal, pristopil k Lavrenčiču in mu rekel: »Vi ste komunist. Zakličite »Živila Orjuna«! Lavrenčič je odgovoril: »Sem komunist, zato Orjuna ne bom klical »Živila«! Tedaj je Orjunaš udaril Lavrenčiča s čašo dvakrat po čelu, da ga je občila kri. Po tem junštvu, ki je za Orjunaše tem značilnejše, ker je Lavrenčič zelo šibke telesne konstitucije, je orjunaška družba odšla. Lavrenčič je poškodovan na čelu in nosu. — Orjunaši še vedno ne razumejo, da so minuli časi, ko je bilo varstvo države poverjeno pretepaškim organizacijam. Danes je izročena ta skrb edino zakonitim oblastim. Orjunaši naj se ne mešajo v ta posel in naj pustijo delavstvo v miru. Zadrževamo, da se varnostna oblast zanima za gornji slučaj in krivca kaznuje.

Ij Ata. Včeraj so bili naš ata v silnih strahih. Ravno lepo so bili poživili porčijo jurčkov in nekaj meska in se nato nekoliko vlegli na odpočitek, ko zavoni. Ata so ravno sanjali, kako bodo klali diese verdammten Klerikaltzen, ko bodo zopet na vladi, namreč ata, ne diese Klerikaltzen, pa pozvonil! Jezni in togotni do pen so ga ata prijemali v kosmatih copatah do vrat, tam so pa že od daleč videli »Naj-

novejše« pod pragom. Razkoračili so se, kot so se mogli, da jim je počil še gumb od naramnice, potem so pa »Najnovejše« nesli v sobo, nataknil so očala in so brali, brali in brali. »Sovjet v Jugoslaviji«, »Radić pride«, »boljševiki pridejo«, ja, vraga, kaj pa je to, »Oh, wen der Herr von Laschan noch lebet«, so jamrali ata, kako so bili to galant gospodi! Takrat ni bilo nikoli kaj tacega, »so mrmrali ata in so oblekli suknjič, — echt Lister, bitte sehr, in nataknil na glavo pristen panama-slammik. Danes pa sam sovjet, Radić in boljševiki! Če bi človek vsaj vedel, kaj je to, boljševiki? V take težke misli zatopljeni so jo ata priromali zum Maček, dem weltberühmten, tam za vodo. V globoke misli zatopljeni, so sedeli ata pri oknu in gruntali. Tu pride znan gospod in prisede. »Ti, kaj pa so to pravzaprav, diese Boljševiki? Ali so to klerikalci ali so naprednjaki, ali so Sokoli ali kaj?« — so vprašali ata. »A še tega ne veste? — pravi znanec. »Ist aber das traurig! Veste, to so ene sorte murni, solche Muren, wissen Sie, kisto majhne živali, ki povsod v sobo prilezejo, aber schon wirklich überall! Tudi k Vam bodo prilezli,« je rekel znanec, »če ne boste vseh špranj pri vratih in oknih zapravšali z bato in po blazino dejali lofendel.« »Kaj pa na popeljne, ali tudi grede?« — »Ne, na popeljne pa ne! Samo na ljudi!« — »To je pa dobro, da vem, so dejali ata, plačali in svečano vzeli palico v roke in si nataknil slammik na glavo, echt Panama, bitte sehr. Potem so pa šli takoj v apoteko po bato in po lafendel in so lafendel natrosili po vsi sobi, pred vrata in med okna pa so položili vse svoje zveznje popeljnov. Z bato so pa začeli mašiti špranje na oknih in vratih in jih bašejo in maše še danes, če niso šli že prej spat. Namreč ata, in ne diese Boljševiki, diese Muren.

Najnovejši brezslužni ameriški pisalni stroj

REMINGTON

model 12

dobite samo

pri tvrdki

Franc Bar

pisalni stroji

Ljubljana, Cankarjevo nab. 5

Telefon 407

v zalogi tudi po brezkonkurenčnih cenah

Underwood 5 — Ideal —

Oliver 9 — ročni Underwood

— Remington in Erika —

Oglejte si na velesojmu naš

paviljon H 295

Ij Aretacija nevarnega žeparja. V gostilni Della Schiava »Pri Tišlerju« v Kolodvorski ulici je nočeval posestnik in lesni trgovec Jožef Kosmač iz Mojstrane. V njegovi sobi je nočeval tudi neki Matija Steiner, ki se je predstavil za trgovca iz Hrvaške. Ko se je Kosmač zjutraj precej rano prebudil, je opazil svojega sonočevalca Steinerja, ko je spravljal njegovo listino v žep svoje suknje. Kosmač se je napravil, kot da ne bi bil ničesar opazil. Kmalu nato je vstal, se oblekel in šla sta s Steinerjem v gostilno zajtrkovat. Med zajtrkom v gostilni je vprašal Kosmač Steinerja, kaj je počel z njegovo listino. Steiner pa se je napravil popolnoma nevednega in je tatvino prav odločno zanikal. Ko je Kosmač uvidel, da ima opraviti s predrznim žeparjem, ga je pustil pri miru in je odšel. Zunaj je obvestil o tatvini prvega stražnika, ki je Steinerja takoj na cesti aretiral in ga odvedel na stražnico, kjer so dobili pri njem ukraden denar. Steiner pa je še na policiji tajil. Trdil je, da je trgovski potnik, ki je prišel radi raznih kupčij in radi velesojma v Ljubljano. Ogorčen je izjavil, da njemu ni treba krasti, ker ima poleg lepega zaslužka doma še tudi jako premožne starše, ki mu pošljejo denarja, kolikor ga potrebuje. Tudi je navedel star lopovski trik, da bi bil on, če bi mislil krasti, vzel ves denar ne pa samo nekaj bankovcev. Seveda mu vse to ni nič pomagalo. Natančnejša preiskava je ugotovila, da se nahaja njegova slika z odtiskom palca, ki je zanj posebno dobro in značilno izpade, v albumu žepnih tatov. Po teh ugotovitvah so dognali, da je pade v policijske mreže prvi »posestnik« velesojma, skrajno nevaren žepar Elija Galović, ki ima na vesti že celo vrsto predrznih in izdatnih žepnih tatvin po hotelih in v vlakih. In moč se je končno pod pritiskom dokazov udal.

Prosveta.

pr Vzajemnost št. 7.—8. je izšla te dni. Vsebinska je tudi to pot zelo zanimiva in aktualna. Članek: Marija — kraljica misijonov, nekaj misli za misijonski praznik 15. avg. Duhovne vase, piše g. M. Ahačič, Dr. Josip Turk: Se že jasni. (V samoobrambi g. p. A. T. v Soc. Misli, I. III. št. 4). Brezverska ali verska šola? Za posvetitev družin presv. Srcu, M. Avšič. Nikar vendar tako. Katehetski vestnik poroča o skupščini katehetov v Mariboru dne 8. jul. t. l. Med »raznoternost« pa najdeš kračič na praktičnih navodil.

I. Marijanski kongres v Ljubljani

6., 7. in 8. septembra 1924.

1. Slovesen sprejem kardinala in apostolskega nuncija.
2. Ob 6 zvečer v stolnici: Pridi sv. Duh. Uvodna beseda. — Papežev blagoslov po apostolski nunciji. Blagoslov z Najsvetejšim.
3. Ob pol 8 v drami: W. Shakespeare: Macbeth. (Stolne dijaške kongregacije.)
4. Od 8 do pol 9: Slovesno zvenenje.
5. Ob pol 9 na gradu: Fanfare.
- V nedeljo, dne 7. septembra:
 1. Ob 6 zjutraj v vseh cerkvah: Prvi marijanski govor. Sv. maša in skupno sv. obhajilo.
 2. Ob pol 9 pri oo. frančiškanih: Slavnostni govor. Dr. Mihael Opeka.
 3. Ob 10 v Unionu: Versko prosvetno zborovanje.
 4. Ob 3 popoldne v stolnici: Slovesne večerice. Molitve za blagor domovine.
 5. Ob 4 popoldne: Stanovski govori. Slovesne litanije z blagoslovom: Pri sv. Jožefu za moše, pri frančiškanih za mladeniče, v Križankah za akademike, pri uršulinkah za matere, v stolnici za dekleta, v Marijanišču za duhovnike in bogoslovce.
 6. Ob 7 zvečer v Ljudskem domu: Marija v upodabljanju umetnosti (skioptične slike).
 7. Ob pol 8: Razsvetljava.
 8. Ob 8 v stolnici: Marijin oratorij. Razvoj slovenske Marijine pesmi. (»Ljubljana«.)
 9. Od 9 zvečer do 4 zjutraj v frančiškanski in v uršulinski cerkvi: Nočne molitvene ure v spravo in zadoščenje pred izpostavljenim Najsvetejšim.
- Od 9 zvečer do 5 zjutraj na Rakovniku: Liturgično češčenje relikvij.
- Na praznik, dne 8. septembra:
 1. Ob 5 zjutraj na Rakovniku (izven cerkve): Tiha sv. maša, skupno sv. obhajilo in govor za salezijanske sotrudnike.
 - Ob 6 zjutraj na Rakovniku: Slovesno posvečevanje nove cerkve.
 - Ob 6 zjutraj v vseh cerkvah: Drugi marijanski govor. Sv. maša in sv. obhajilo.
 - Ob pol 9 v stolnici: Slavnostni govor. Dr. Anton Korošec.
 - Ob 9 istotam: Pontifikalna sv. maša.
 - Od 10 do 12: Zborovanje Marijinih družb: V Ljudskem domu za moše in mladeniče. V Križankah za akademike in srednješolske kongregacije. V Unionu za žene in dekleta.
 - Ob 9 zborovanje III. reda.
 - Ob 2 popoldne na Valvazorjevem trgu: Posvetitev ljudstva Mariji, odtod slavnostni obhod z novovenčanim kipom Pomočnice kristjanov na Rakovnik. Ob dohodu na Rakovnik: Zahvalna pesem, blagoslov z Najsvetejšim in papežev blagoslov po kardinalu Cagliero.
 - Ob pol 8 istotam: Akademija. Pozdrav in slovo visokim dostojanstvenikom.
 - Ob 8 zvečer: Razsvetljava novoposvečenega Marijinega svetišča.

Modre izkaznice (po 10 Din) so le na 1. strani svetlomodre, druge strani so bele (kakor pri čisto belih). Dobe jih kraji, odkoder vožnja v Ljubljano stane nad 10 Din.

Bele izkaznice (po 5 Din) dobe kraji, ki bi s polovično vožnjo prihranili manj kot 10 Din in bi jim torej modra ne prihranila toliko kot stane.

Čeke škof ordinarijata z znakom M. K. (Marijanski kongres) rabite izključno za pošiljke v prid kongresa, ne za druge stvari, da ne bo zmešnjave. — Ker se je natis okrožnice zakasnil, prosimo za prvo pošiljatev denarja do 24. avgusta.

Kdor želi skupnega prenočišča, naj prihlasi število svojega kraja (moške posebej, ženske zase) in noči, ko žele nočevati v Ljubljani, na odbor M. K. Skupno prenočišče bo stalo 2 do 3 Din (na slami) za osebo enkrat. Odprte bodo tudi nekatere cerkve, v drugih pa bo celonočno češčenje.

Stanovanje v hotelih naj si naroči vsak sam; ravnotako privatna prenočišča. Vendar je treba storiti to takoj, ker bo kmalu vse odano!

M. Kongres je za vse častilce Marijine, ne le za Marijine družbe ali ženske. Nasprotno: ravno moške in fantje naj pokažejo z udeležbo, da žele javno pred svetom pokazati zaupanje do Marije, Pomočnice kristjanov in Kraljice miru.

Priglasite se takoj č. župnim uradom in si preskrbite izkaznico, da bomo pravočasno mogli preskrbeti nove, če jih zmanjka. — Odbor M. K.

Cerkveni vestnik.

c Sv. maša zadušnica. Obletnica za † g. I. Ste eta se bode brala v sredo 13. t. m. ob 7. uri v stolni cerkvi.

c Evharistični shod na Raki. Evharistični shod za leskovsko dekanijo se je izvršil v nedeljo 10. t. m. na Raki nad vse lepo in točno po programu, četudi vreme ni bilo popolnoma ugodno. Slovesnosti se je udeležilo nad 8000 vernikov. Župnija Raka se je na shod pripravila z lepo uspešo evharistično tridnevno. Vodil jo je misijonar č. g. dr. Knavs, ki je imel evharistične govore za vse stanovse. Na rodvočer shoda je po vseh cerkvah v deka-

niji slovesno zvonilo, goreli so kresovi, pokali so topiči. Pri večerni pobožnosti so se zbrali številni verniki domačini in od drugod, spovedovanje je trajalo z malim presledkom celo noč. Ob 3. uri zjutraj se je izpostavilo presv. R. T. v prelepo okinčani in razsvetljeni župni cerkvi. Ob 5. uri je imel predsednik evharističnega shoda stolni kanonik Alojzij Stroj govor o bratovščini presv. R. T. Izredno ganljiv je bil po sv. maši prizor, ko je pristopilo na stotine in stotine mož in fantov k skupnemu sv. obhajilu. Tudi zborovanje »apostolstva moše, ki ga je vodil po sv. maši misijonar dr. Knavs, je bilo mnogoštevilno obiskano. Ob 9. uri je nastopil mestni katehet Fran Bonač ter navduševal zbrane množice za misijonsko delovanje med pogani in za apostolsko delo na krščanskem Vzhodu. Nato je bila slovesna sv. maša, ki jo je služil stolni kanonik Stroj. Ob 11. uri se je vnovič napolnila prostorna župna cerkev s člani in članicami Marijinih družb, katere je vneval župnik Jakob Züst za čisto in krepostno življenje. Popoldne ob 2. uri je v nabito polni dvorani govoril univerzitetni profesor dr. A. Snoj, ki je ravno došel z Velehrada, o vzhodnem vprašanju in organizaciji Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Navzoči so z vidno pozornostjo sledili zanimivemu predavanju. Istočasno je v cerkvi govoril kapucinski pater Avrelj Šerik udom III. reda. Ob 3. uri popoldne se je začela pomikati iz cerkve veličasna procesija, katero je vodil leskovski dekan. Vse župnije iz dekanije so bile zastopane s svojimi banderami in zastavami. Na Rupi pod Rako je bila zaključna slovesnost na proslem. Kot slavnostni govornik je nastopil misijonar dr. Knavs, ki je navzoče množice navduševal za zvestobo Evharističnemu kralju. Pri vseh prireditvah so neumorno prepevali združeni pevski zbor pod vodstvom domačega pevovalje. Pri procesiji je nastopila tudi šentjernejska godba. Udeleženci so občudovali veliko poštrevnost naših domačinov, ki so za to slovesnost postavili nešteto slavolokov in mlajev. Posebno lepo je bila ozaljšana župna cerkev in pa slavnostni prostor na Rupi. Naj bi ta veličasna slovesnost, ki bo vsem udeležencem ostala v neizbrisnem spominu, donesla obilnega sadu za prenovitev verskega življenja v lepi leskovski dekaniji!

Najnovejša poročila. Londonska konferenca.

SPORAZUM Z NEMCI.

London, 11. avgusta. (Izv.) Danes podpisani zapisnik o pogajanjih reparacijske komisije z Nemci ugotavlja, da sta se obe stranki zedinili glede besedila zakonskih predlogov o novi državni banki, o industrijskih obveznicah in o železnih.

KONFERENCA O MEDZAVEZNIŠKIH DOLGOVIH.

Pariz, 11. avgusta. (Izv.) Herriot je potrdil, da se bo vršila konferenca o medzavezniških dolgovih, pa ne takoj po londonski konferenci, ampak šele po končanih volitvah v Ameriki.

POHVALA NEMŠKIH DELEGATOV.

Pariz, 11. avgusta. (Izv.) Po svoji vrnitvi v Pariz je sprejel Herriot častnike ter jim zatrdil, da se drže nemški delegati na londonski konferenci popolnoma korektno. Rekel je dalje, da je upanje opravljeno, da bo konferenca končana še pred koncem prihodnjega tedna.

NESREČE V RUDNIKI.

Tokio, 11. avgusta. (Izv.) V rudniku Fukushima se je dogodila velika eksplozija. Nad 50 rudarjev je mrtvih.

Melbourne, 11. avgusta. (Izv.) V rudniku Wentaji je eksplozija ubila 2 inženirja in 2 rudarja.

OVACIJE HERRIOTU.

Pariz, 11. avgusta. (Izv.) Kakor poročila »Matin«, je priredila pri njegovem zopetnem odhodu v London številna množica burne ovacije. Ljudje so navdušeno klicali: »Živel pravi mir!« »Živel Herriot!« Herriot se je le s težavo preril skozi množico.

Nebo in nebesni pojavi v avgustu.

Od prejšnjega meseca se je nočno nebo močno izpremenilo.

Na jugu se nahaja sedaj ozvezdje Skorpiona, v katerem je planet Jupiter. Prejšnji mesec je bila na tem mestu Devica, v kateri se nahaja sedaj Saturn nad Spico. Na levi od Skorpiona, v vzhodnem rokavu razcepljene Rimske ceste, je Strelec, zopet na levi je Kozel, ki meji na Vodnarja, v katerem se nahaja Mars.

Na desni od Skorpiona je Tehtnica v obliki pravilnega četverokotnika.

Veliki voz je sedaj na zahodni strani od Severne zvezde. Njemu nasproti je Cassiopeja v podobi dvojnice V. Za njo, gledano od Severne zvezde, je razprostrta Andromeda, v kateri se nahaja špiralasta Meglica.

Važno je ta mesec ozvezdje Perzeja, iz katerega se bodo kresali utrinki. Nahaja se pod Cassiopejo, pravokotno v smeri Severne zvezde — Andromede.

V Perzeju se nahaja tudi znamenita spremenljiva zvezda Algal.

Ako podaljšamo smer Wege v Liri, ki se nahaja zvečer ravno v zenitu (najvišjem mestu nebesne »kroglice«) in Severne zvezde, zadenejo čisto na severu tik nad obzorjem ozvezdje Voznika (Auriga) z glavno zvezdo Kapela. Med Voznikom in Cassiopejo je Perzej.

Krasno se vidi Rimska cesta, ki gre zvečer skozi zenit. Razločno se opazijo razni deli toka. Na jugu je razcepljena, dela se združita v Labodu.

Avgusta meseca opazujemo lahko zvečer s prostim očesom vidne planete, razen Venere, ki je kot Danica ali Jutranjca na jutranjem nebu.

Merkur se bo nahajal, gledano z zemlje, 15. t. m. v največji vzhodni razdalji od sonca. Raditega bo videti do polovice meseca kake 3/4 ure po solnčnem zahodu. V začetku meseca je oddaljen od nas 177 milijonov km, koncem meseca kakih 108 milijonov km.

Venera je sedaj najsvetlejša zvezda na jutranjem nebu, celo Marsa prekaša po sijaju 4–5 krat. Lep prizor je zjutraj ko vzhaja Venera kot lesketajoč briljant, a Mars zahaja kot rubin.

Mars vzhaja vedno bolj zgodaj, v začetku meseca po 21. uri. Opazovati se da šele čez dobro uro. Z zemljo pride najbližje po 79 letih, 23. VIII. ob 18. Pri tem obrača svojo razsvetljeno stran zemlji.

Jupiter zahaja ob polnoči, koncu meseca ob 22. uri. Skozi ves mesec se nahaja približno v razdalji 700 milijonov km. Saturn zahaja takoj po 22. uri. Od nas je oddaljen kakih 1400 milijonov km.

Heliocentrične dolžine planetov za 29. julij in 28. avgust so sledeče: Merkur: 210° 22', (296° 42'); Venera: 323° 37', (11° 15'); Zemlja: 306° 4', (334° 54'); Mars: 314° 19', (333° 18'); Jupiter: 259° 18', (261° 42'); Saturn: 212° 15', (218° 12.3').

Iz Perzeja se bodo usipali, posebno 11.–12. t. m., utrinki, po ozvezdju se imenujejo perzeidi. Imenujejo se tudi solze sv. Lavrenčija.

Zemlja križa na svojem potu okoli sonca več tokov majhnih nebesnih teles (po postanku razbiti svetovi) in če zaide kak tak kosce v njeno ozračje, se vsled svoje velike hitrosti (povprečno 40 km v sekundi) pri trenju ob sicer razredčen zrak, tako segreje, da navadno sijajno zažari in zgori. To se godi v višini od 90–150 km. Proti jutru je utrinkov približno 4 krat več kot zvečer, ker gre oni del zemlje, ki ima jutro, utrinkom nasproti, dočim gre del, ki ima večer, z utrinki vsled rotacije zemlje. Toki utrinkov so jako široki po več 1000 km.

Prej omenjena zvezda Algal v Perzeju, spreminja svojo svetlobo čisto perijodično v nekaj manj kot treh dneh. V največji svetlobi svetli kot Severna zvezda (v najmanjši pa kot najmanjša v Velikem vozu). Vzrok spreminjanja svetlobe je temen spremljevalec tega sonca, ki ga prekriva, kadar gre (gledano od nas) preko njega. Podobnih zvezd je mnogo, odvisno je od lege opazovalca.

Za opazovanje zvezd je posebno polna luna velika ovira. Ščip imamo 14. t. m. Na svoji poti pride tudi tik posameznih zvezd mimo.

Poseben slučaj pa je, ako gre luna čez kak planet ali stalnico. To se zgodi 26. avgusta ob 12 uri 48 popoldan.

Slednjič imamo 14. t. m. popoln lunin mrk, ki bo viden tudi pri nas le s privoljenjem vremena.

Luna stopi v zemeljsko senco. Mrk traja od 7.31 in do 11. ure 8 minut ponoči. Ta dan vzhaja luna takoj po 7. uri.

Solnce se nahaja sedaj v Levu, a 23. t.

m. stopi v ozvezdje Device, ki zahaja sedaj kmalu zvečer. 30. avgusta je delni solnični mrk, pri nas neviden. — I. K.

Zanimivosti.

ZENSKES V ZVEZI NARODOV.

V pravih Zvezi narodov beremo, da so vse službe v zvezi enako določene moškim kakor ženskam. V začetnih pravilih tega ni bilo. Šele ko so razne ženske zveze poslane odposlanstva k predsedniku Wilsonu z zahtevo po enakopravnosti, so dali noter tudi ta člen.

V petih odborih Zveze narodov ženske lahko delujejo: v svetu, v skupščini, v tajništvu, v komisijah in v mednarodnem razsodišču. Povemo takoj, da v čisto jurističnem ozračju mednarodnega razsodišča in pa v čisto političnem ozračju sveta Zveze narodov ne morejo dobro dihati in jih tudi ni. Ne, da bi jim branili vstop, to dvoje pač zanje ni, oziroma zaenkrat nimajo prave kandidatnje. Sicer je pa v drugih oddelkih pri Zvezi narodov ženska udeležba tako velika, da ni šele treba dokazovati, da so res potrebne. To beremo v majhni knjižici, ki jo je izdala D. M. Northcroft. Imenuje se: Zenske na delu v Zvezi narodov. Knjižica nam podaja kratek pregled o delavnosti in dosedanjem izobrazbenem življenju onih žensk, ki so na svojem polju v Zvezi narodov delale samostojno.

Skupščina se sestane vsako leto enkrat in je skoraj tako važna kakor svet. Tam je dosti žensk, sicer ne kot prve delegatnje obojih držav, pač pa kot namestnice. Oglasile so se k besedi tako v skupščini sami kakor v tehniških odborih, s katerimi skupščina dela. Značilno za uspehe ženskega gibanja v treh severnih evropskih državah — Danska, Norveška, Švedska — je to, da so že od prvega zborovanja leta 1920 naprej pošiljale ženske v skupščino. Pozneje so se pridružile Romunija, Anglija in Avstralija. Vse te ženske so delale v peti komisiji, ki se peča s socialnimi vprašanji. Imenujejo jo humanitarno, človekoljubno. Zanimiv je pogled na pokolenje in dosedanje izobrazbo teh žensk. — Skupno jim je to, da so imele vse v ženskem gibanju svoje domovine veliko besedo. Švedinja gospa Bugge Wicksell se je še kot poročena začela učiti pravoznanstva in je skupaj s sinom napravila skušnjo. Danka Henni Forchhammer je pa jezikoslovka in poleg tega pridna in zvesta delavka na socialnem polju. Norvežanka Kristina Bonnevre je bila znana zoologinja že davno prej, preden je delala v Zvezi narodov. Skupaj z znamenito gospo Curie, odkriteljico radija, deluje v komisiji za duševno skupno delo duševnih delavcev. Tudi Avstralka Jessie Webb je študirala na univerzi in je imela v mestu Melbourne zgodovinska predavanja. Angležinja Edith Lytleton se je bavila v prvi vrsti s socialnimi vprašanji, praktično in literarno; v neki razpravi se je temeljito pečala z industrijskimi problemi. Iz popolnoma drugega sveta prihaja Romunka Helena Vacarescu, hčerka prejšnjega romunskega poslanika v Rimu. Njena rodovina je med najstarejšimi v Romuniji; ona je bila dvorna dama kraljice in pesnice Carmen Sylva in ima, kakor kraljica, posebno veselje do literature.

Poleg teh žensk, ki posvetijo Zvezi narodov samo en del svojega dela polnega življenja, vidimo one, ki so stalno nastavljene v tajništvu in ki delajo samo tam; v prvi vrsti stenografije in knjižničarke, vsega skupaj okoli 150. A tudi tukaj so jim najvišji čini za enkrat še trdno zaprti; nobena ni asistentinja glavnega tajnika ali pa vsaj voditeljica kakega oddelka. Poleg šestih zveznih odborov je še dosti drugih stalnih komisij, v katerih so zastopane zopet ženske.

Kljub vsem dvomljivcem opažamo, da se v Zvezi narodov pripravlja nekaj politično novega in zdravega. Tudi žensko gibanje se bo okoristilo z današnjim splošnim stremljenjem, ki hoče na zares demokratičnem temelju rešiti vse velike kulturne, politične in gospodarske probleme sveta in ki je v ta namen združilo v skupnem delu vse dobre delavce in one, ki upajo v boljšo bodočnost.

— Spominska plošča za Štefana Türra. Danes, 10. t. m., bodo odkrili na budimpeštanskem pokopališču spominsko ploščo mažarskemu revolucionarju Štefanu Türri, ki je užival kot štabni častnik Garibaldijeve armade njegovo zaupanje. Slavnosti se bo udeležil tudi laški poslanik de Monza, ki bo v imenu svojega naroda položil venec. Zgodovinar Bela Gonda je v »Magyar Orszagu« mnenja, da je bil Türri rojen leta 1825. in ne leta 1824.

NAJVAŽNEJŠE GOSPODARSKE KNJIGE.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 barvanimi tabelami s 193 slikami v naravnih barvah. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Cena vezani knjigi 220 Din.

Naše gobe. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvanimi tabelami sestavljen Ante Beg. Cena 100 Din.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvanimi prilogi in 92 slikami v besedilu. Priredil M. Humek. Okusno vezana knjiga 120 Din.

Vse navedene knjige se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Turistika in sport.

Glavna skupščina ljubljanskega nogom. podsaveza se je vršila v nedeljo dne 10. t. m. v Ljubljani. Udeležba je bila mnogo manjša kakor druga leta, od 18 včlanjenih klubov je bilo prisotnih le 8 klubov: Ilirija, Hermes, Primorje, Jadran, Lask (Ljubljana), SK Celje, Korotan (Kranj) in mariborski Rapid. Debatata je bila nekoliko bolj umerjena in stvarna kot je bila običajno zadnja leta. V principu je bilo sklenjeno reorganizirati tekmovalne za nogometno prvenstvo Slovenije ter razpisati poleg dosedanjega rednega prvenstvenega tekmovalja tudi tekme za pokalno prvenstvo Slovenije. Na izpraznjena mesta v upravnem odboru je bilo izvoljenih 9 novih odbornikov, tako da tvorijo upravni odbor LNP sledeči gg.: Predsednik inž. I. Hrovatin, nadalje dr. Koprivnik, Betetto, Vodišek, Buljevič, Boštjančič, Zajc, Kuret, Lukežič, Klapalek, Cimperman, Planinšek in Mahkovec. O reorganizaciji prvenstvenega tekmovalja bo razpravljala najprej enaka prvih štirih ljubljanskih klubov, SK Celja, SSK Maribor in SV Rapida.

Ilirija: Hermes 3:0. Prijateljska tekma med Ilirijo in Hermesom, ki se je vršila pretečno nedeljo, je bila odigrana v živahnem tempu in je došlo publiko, ki se je prišla informirati o momentani formi naših prvih dveh klubov, v splošnem zadovoljila. Medtem ko Ilirija sigurno še ni dosegla svoje najboljši forme, je pokazal Hermes izrazit napredek. Moštvo je na vseh mestih izglajeno, edino leva stran forwarda se zdi nekoliko šibkejša. V moštvu Ilirije so bili brez prigovora desni half Tavčar, sr. napadalec Učak, levi branilec Beltram in vratar Miklavčič. Dobra sta bila tudi Bregar (d. zveza) in Pevalak (l. krilo), ki se približujeta svoji najboljši formi. Sr. half Zupančič je igral nervozno, predolgo zadržuje žogo in ne izrablja racionalno svojih fizičnih sil. Pogačarjevo glavno orožje je njegov kolosalen start, sicer pa je še vedno negotov in naravnost neokreten, kadar treba uporabiti levo nogo. Slednjo veliko hibo se opazi tudi pri Učaku. Oman je za enkrat le senca nekdanje-

ga »goalgetterja«. Igro je vodil dobro g. Kra-maršič.

Mladinske tekme. Prvo kolo tekem mladinskih moštev za pokal Ljubljanskega nogometnega podsaveza se je igralo v nedeljo na igrišču SK Ilirija. Rezultati se glase: Slovenija: Lask 1:0, Primorje: Hermes 6:0, Mladika: Slovan 2:1, Ilirija: Ponorija 10:0. Konkurenca se nadaljuje na praznik 15. t. m. s tekami med gornjimi štirimi zmagovalci. In sicer se srečajo na igrišču Primorja Ilirija: Mladika ter Primorje: Slovenija. V nedeljo absolvirano kolo je vzbudilo razmreoma mnogo zanimanja, vsa udeležena moštva so pokazala dobro igro in vse hvale vredno disciplino. Iznenačila sta posebno Slovenija in Mladika, ki sta obvladala fizično daleko močnejšega Laska in Slovana, ki sta imela v moštvu celo igrače I. moštva. Jako simpatično je nadalje Hermeso moštvo, ki je izredno dobro izolirano, ki se pa ni moglo z uspehom zoperstavljati telesno toliko nadmočnemu Primorju, za katerega je dosegel skoro vse gole napadalec Erman. Brezuspешen boj je vodila tudi Ponorija proti fizično in taktično neprimerno močnejši Iliriji, ki je s Primorjem pač edini tekmeec za končno zmago.

Odprto pismo*

gg. Ivanu Steh iz Podgorice in Francetu Mu-star iz Kompolj.

Zadnji Kmetijski list št. 32 z dne 6. avg. je v dopisu iz Dobropolj podlo napadel krajni šolski svet v Dobropoljah, zlasti njegovega predsednika, da je za leto 1923 za nekaj šip in beljenje zapravil 112 tisoč (beri en sto dvajset tisoč) kron. Ta dopis je prišel v imenovani list z vajino vednostjo. Pravzato sta tudi vidva gospoda poskrbela, da zadnji petek in soboto Kmetijski list z imenovanim dopisom takoj razširita po vseh vaseh dobropoljske župnije, da bi odvrnila volivce pri občinskih volitvah v treh dobropoljskih občinah od SL. Lj. Stranke. Hotela sta s tem agitirati za samostojno stranko, katere nosilca list v občinah Podgori in Kompoljah sta bila vidva.

Ker je gornja trditve tako glede vsote kakor glede izdatkov neresnična, vprašamo vaju, ali sta pripravljena poskrbeti, da Kmetijski list popravi krivico? Ali sta dalje pripravljena poskrbeti, da se predsedniku krajnega šolskega sveta, ki ga omenjeni dopis osebno žali, da zadoščenje.

V Dobropoljah, dne 10. avg. 1924.

Krajni šolski svet v Dobropoljah.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

IZJAVA.*

Podpisani Andrej Joka n, železniški blokovni sluga v Trbovljah, sem obdolžil gosp. Virgila Krasnih, želez. blokovnega slugo v Trbovljah, da je v noči, dne 13. julija t. l. podzvel atentat na ponočni osebni vlak s tem, da je položil na glavni tir železno ploščo. Nadalje sem g. Virgilu Krasnih očital, da je v neki zadevi krivo pričal.

Obe moji obdolžitvi ste bili popolnoma brez podlage in neutemeljeni, ter sem storil g. Virgilu Krasnih veliko krivico.

Zahvaljujem se mu, da mi je žalitve odpustil ter odpustil od obtožbe pod opr. štev. U 702/24 okrajnega sodišča v Laškem in me s tem rešil stroge kazni.

Zavežem se, poravnati vse stroške njegovega zastopnika g. dr. Fran Roš-a, odvetnika v Laškem.

V Laškem, dne 9. avgusta 1924.

Andrej Joka n.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

Mark Twain:

Najin italijanski vodnik.

Pri tej priliki nekaj besed o Michelangelu Buonarottiju. Tudi jaz spoštujem mogočni genij Michelangela, moža, ki je bil velik v poeziji, v slikarstvu, v kiparstvu, arhitekturi, ki je bil velik v vsem, česar se je polotil. Vendar ne potrebujem Michelangela pri zajtrku, pri predujniku, pri kosilu, čajju, večerji in pri vseh drugih založkih. Rad imam časih izpremembo. V Genovi je Michelangelo vse zasnoval, v Milano je zasnoval vse on ali je vse zasnovala njegova šola. Naslikal je Lago di Como; v Padovi, Veroni, Benetkah, Bologni — kdo bi utegnil v teh krajih slišati kaj drugega kot ime Michelangela. V Florenci je naslikal vse in je skoraj vse zasnoval. In koder ni bil soudeležan, ondi je vsaj sedel na kakem kamnu, ki mu je bil poseben všeč, in tak kamen so nama tudi pokazali. V Pizi je zasnoval vse — le onega starega stolpa ne — pa bi mu gotovo pripisali tudi tega, če ne bi bil stolp tako zelo postrani, Michelangelo je bil oni, ki je napravil načrt za stebre pri Livornu in ki je preuredil carinarnico v Civita Vecchia. Napravil je načrt za cerkev sv. Petra, zasnoval je papeža, napravil načrt za Panteon, je zamislil uniformo švicarske garde, je preuredil Tiberio, je napravil načrt za Vatikan, kolosej, kapitol, za Tarpejansko skalo, za palačo Barbarini, za cerkev sv.

Janeza Lateranskega; je zasnoval Campagno, Apijsko cesto, sedmero gričev, kopališče Caracalloro, Klavdijski vodovod in Maksimianjevo trdnjavo. Nesmrtnik je ustvaril večno mesto in je naslikal vse v njem, čeprav drugače trdijo vsi izvedenci in vse knjige. Prijatelj Dan-tiel je zaklinal nekoč vodniku: »Dovolj, več kot dovolj! Niti besede več! Vse je za šaro! Rajši reci, da je ljubi Bog ustvaril Italijo po načrtu Michelangela!«

Še nikoli ni bilo moje srce tako polno vesele hvaležnosti, še ni bilo nikdar tako pomirjeno, tako zelo utešeno kakor včeraj, ko sem izvedel, da je Michelangelo že mrtev!

To sva izvedela od najinega vodnika. Za milje daleč naju je bil vodil med slikami in kiparskimi izdelki po dolgih vati-kanskih hodnikih in še milje daleč sva šla z njim med slikami in sohami po dvajsetih različnih krajih. Pokazal nama je slikarije v Sikstinski kapeli in dalje freske, freske — toliko, da bi pokrili z njimi nebesni svod — in skoraj vse je naslikal Michelangelo. Tedaj sva tudi temu vodniku pokazala tako, kakor nama je že večkrat pomagalo, da sva kdaj obvladala kakega vodnika: neumno in nedolžno sva ga izpraševala. Ti ljudje niso nezaupljivi in nimajo pojma o sarkazmu.

Vodnik nama je pokazal neki kip in dejal: »Statu bronzo.«

Molamarno sva se ozrla nanj in do-ktor je vprašal:

«Od Michelangela?»

«Ne — ne znam kdo.»

Potem nama je pokazal stari rimski Forum. Doktor je vprašal: «Od Michelangela?»

Vodnik naju je debelo pogledal, potem je dejal:

«Ne, dizeč led prej, kadar on je bil rojen.»

Nato je prišel na vrsto egiptovski obelisk.

«Michelangelo?»

«Oh mon Dieu, gentilmen, to je dva disoč led prej, kadar on je bil rojen.»

Radi teh vprašanj se je bil vodnik tako zmedel, da se je zdelo, kakor bi se bal nama pokazati še kaj. Nesrečni človek si je na vso moč prizadeval, da bi nama pojasnil, da odgovarja Michelangelo za stvarstvo samo enega dela sveta — vendar mu to pri nama ni uspelo. Potrebno je, da se človek raztrese pri prenapetem gledanju in premišljevanju, sicer bi bila morala oba znoreti. Zatorej sva sklenila, da bova še nekoliko mučila vodnika. Če se on ni zabaval pri tem, tem slabše zanj — midva sva se zabavala.

Pri tej priliki bi pač utegnil napisati poglavje o tem nepotrebnem zlu, ki mu pravimo evropski vodniki. Marsikdo si je pač iz dna srca zaželel, da bi utegnil izhajati brez vodnika. A ker je spoznal, da je kaj takega nemogoče, si je vsaj zaželel, da bi se oškodoval z majhno zabavo na rovaš te neprijetne družbe. Midva sva

si izbrala to zabavo in če bi najino doživetje komu kaj koristilo, bi me prav veselilo.

Vodniki iz Genove prav radi spremljajo Amerikance. Saj Amerikanci kar ne pridejo iz začudenja in ne vedo, kako bi zadostno obžudovali sleherni Kolumbovo relikvijo. Najin vodnik je živahno stopical pred nama, kakor bi bil požrl kako žimnico na vzmeti. Ves je bil iz sebe, ves nestrpen je bil. Dejal je:

Z menoj pridite, gentilmen, hodite z menoj. Pokazati vam pisma, pisati jih Krištof Kolumb, pisati on sam, pisati z njegovo roko; hodite!

Odvedel naju je proti rotovžu. Ko so bili rožljali ključki vsevprek in so se bile odprle različne ključavnice, sva zagledala staro pisanje pred seboj. Vodnik je kar bliskal z očmi. Mencal je krog naju in je s prsti otipaval pergament.

«Kaj vam rekel, gentilmen! Je tako? Pisanje Krištof Kolumb, pisanje od njega sam!»

Malomarno sva zrla, ne da bi bilo naju kaj prevzelo. Precej časa je doktor prav skrbno opazoval pisanje. Potem je dejal brez vsakršnega zanimanja:

«A — Ferguson — kako — kako ste dejali, da se je imenoval mož, ki je tole napisal?»

«Krištof Kolumb, velika Krištof Kolumb.»

(1 del 2. zvezka)

Gospodarstvo.

Angleško-ruska trg. pogodba.

Sedaj je objavljeno besedilo angleško-ruske pogodbe, ki je bila pretekli teden podpisana v Londonu. Po dolgotrajnih pogajanjih je le še malo manjkalo, pa ne bi došlo do sporazuma.

S to pogodbo se urejajo trgovski in politični odnosi med Anglijo in Rusijo. Ta pogodba je veličinske važnosti ne samo za pogodbeni držav, ampak tudi za druge države, ki še niso stopile z Rusijo v stike, kot precdenčni slučaj.

Pogodba sama je razdeljena na dva dela. Prvi del je politična pogodba, ki obsega 4 poglavja in 18 členov. Uvodni člen politične pogodbe razveljavlja trgovski sporazum med Anglijo in Rusijo z dne 16. marca 1921. Prihodnji členi ugotavljajo, katere predvojne pogodbe se anulirajo, potem katere ostanejo v veljavi, oziroma se primerno spremenijo. Najvažnejše je pač, da se razveljavi pogodba, ki določa obseg ruske in angleške interesne sfere v Perziji, Afganistanu in Tibetu. 2. poglavje politične pogodbe razpravlja o ribolovu, tretje pa pod naslovom »Odškodninske zahteve in posojila«, se peča z najvažnejšimi problemi, ki so se pojavili v teku pogajanj. Dosedaj so bili v Rusiji anulirani vsi dolgov. Izjemo pa je naredila sovjetska vlada s tem, da je priznala zahteve angleških posestnikov predvojnih dolgov. Ona je pripravljena odškodovati vse te posestnike na podlagi posebne pogodbe s tozadevnimi interesi.

Kar se pa tiče zahtev angleške vlade napram sovjetski vladi in obratno, se bo to sporazumno rešilo v novi pogodbi. Drug člen zopet predvideva, da bo Rusija plačala okroglo svoto Angliji za Angleže, ki bodo odškodovani radi političnih dogodkov po 1. avgustu leta 1914.

O višini zahtev, ki jih imajo angleški državljani radi nacionalizacije svojih obratov, odločuje posebno razsodišče.

Važno je tudi, da bo angleška vlada zaprosila parlament, da bi dal garancijo za posojilo Rusiji. Propaganda in delovanje proti obstoju ene ali druge izmed pogodbenih držav je najstrožje prepovedana.

Trgovska pogodba obsega 20 členov, protokol in dve dopolnilni izjavi. Mnogo za trgovske kroge važnih principijelnih točk se že nahaja v politični pogodbi.

Trgovska pogodba daje pogodbenima državam največjo ugodnost. Potem se uporablja sistem angleških državnih trgovskih kreditov tudi pri trgovini z Rusijo. Principijelno je priznan Rusiji državni monopol v zunanji trgovini.

Dodatni protokol ugotavlja omejitve principa največje ugodnosti v trgovski svobodi, kar se tiče higijskih mer, urejuje obalni ribolov in daje Rusiji lastninsko pravico do ladij prostovoljnega brodomarja, ki so bile proti njeni volji prodane v inozemstvo.

Ta rusko-angleška pogodba bo služila za podlago pogajanjem Rusije z drugimi državami in bo pritegnila Rusijo zopet v ozke gospodarske odnose z ostalim svetom.

Važni preudarki glede izvoza jugoslov. vina na češko.

V Pragi izhajajoči list »Wein- und Spirituosen Zeitung« prinaša v zadnji številki od 9. t. m. nastopni zanimivi članek glede izvoza jugoslovanskega vina na Češko.

V zadevi uvoza jugoslovanskega vina v našo republiko se nam poroča od naše največ-

je vinske tvrdke, da naši grosisti, čeravno bi prav radi uvažali slovenska, dalmatinska in druga jugoslov. vina na Češko, tega v obstoje- di razmerah sedaj nikakor ne morejo udeležiti in sicer zbog previsokih prevoznih železniških tarifov, ki znatno prekašajo prevozne tarife za vina, uvožena iz Italije.

Železniški tarifi pri direktnem prevozu italijanskih vin iz Italije preko Trsta so mnogo cenejši, ter če se pri tem upošteva še visoka alkoholna gradacija italijanskih vin, ne more grosist pri najboljši volji uvažati šibkejša jugoslovanska vina*, kajti stroški za prevoz jugoslov. vin prekašajo štirikrat prevozne stroške italijanskih vin preko Trsta.

Jugoslovanski vinski producenti naj torej v svojem lastnem interesu izposlujejo pri svoji vladi enake prevozne ugodnosti, kot jih nudi Italija pri direktnem izvozu v Prago, Brno in Bratislavo. Vinski producenti ne smejo prezreti, da v kratkem sklenemo trgovsko pogodbo tudi z Ogrsko in s Španijo, ter da bomo uvažali tudi od tam dobra vina po znižani carini in znižanih tovarnih tarifih.

Če je torej jugoslov. vinski producentom na tem ležeče, da si pridobijo in ohranijo češki vinski trg, naj se torej potrudijo doseči tudi prav nizke prevozne tarife s pospešenim direktnim železniškim prevozom v Prago, Brno in ostale Čehoslovaško.

Ako pa morajo na Češko odposlana jugoslovanska vina pasirati kot dosedaj avstrijsko, ogrsko in italijansko ozemlje, potem ne bodo naši vinski veletržci mogli zadostno izkoristiti carinske ugodnosti, kajti uvoz čez 13 odstotnih jugoslov. vin je dovoljen le pod gotovimi pogoji, valed tega torej uvoz precej omejen.

Nadaljnje vprašanje je še, ali bodo tuje države, kot Ogrska in Italija, ki imajo lasten interes na izvozu svojih vin, dovolile prevajanje konkurenčnega blaga po svojem ozemlju po nižnji prevoznici tarifi. Toda tudi to vprašanje bi se dalo s trgovskimi pogodbami med posameznimi državami ugodno rešiti. In ravno v tem ima jugoslovanski vinski producent sicer prav težko, a zato jako hvaležno delo za povzdigo jugoslov. trgovine in vinske produkcije.

Tako češki vinski veletržci! Iz tega dopisa posnamemo z veseljem, da se češki vinski trgovci interesirajo za naša vina ter, da bi se izvoz, ki je dosedaj še prav neznačen, zadovoljivo dvignil, čim bi se jim nudile njihovim prevoznim stroškom primerne prevozne ugodnosti. Pa ne samo Češka, marveč tudi Poljska, bi prišla tozadevno precej v poštev.

To udeležiti je v prvi vrsti stvar prometnega ministristva, in ker imamo sedaj za ministra seobračaja svojega rojaka, ki pozna dobro tudi težnje slovenskega vinogradarstva, bi

* Glasom zadnje trgovske pogodbe, sklenjene med našo in čehoslovaško državo sme čehoslovaška uvoziti do 110.000 hl jugoslov. vina v sodih, ter do 10.000 hl v steklenicah, in sicer tudi šibkejšega izpod 13 odstotkov. Od teh 12.000 hl iz cele Slovenije. (Opomb. podpisane.)

Schicht

Pravo **Schichtovo** -milo z znamko „Jelen“ je najboljšje in v uporabi najcenejše milo na svetu. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

se naše slovensko in celo jugoslovansko vinarstvo mnogo podkrepilo, ako bi se v prevoznotarifnem oziru odredile največje tozadevne ugodnosti.

Fr. Gombač.

g Novosadska borza. Pšenica avgust, september nova 365 do 375 Din, pšenica stara 365 do 380 Din, koruza 265 do 275 Din, oves 300 do 305 Din, moka bazis nulerica 530 do 580 Din, otrobi 200 Din.

g Direktni davki. V mesecu februarju t. l. je plačala Slovenija direktnih davkov 14 milijonov 719.276 dinarjev, dočim je proračun predvideval samo 10 milijonov 800.121 dinarjev. — V mesecu marcu t. l. je plačala Slovenija direktnih davkov 9 milijonov 516.368 dinarjev, donos pa bi moral znašati samo 6 milijonov 168.687 dinarjev. — Izrednega drž. davčnega pribitka (500odst. in 300odst.) se je vplačalo v Sloveniji meseca marca t. l. 4 milijone 823.135 dinarjev.

g Nova carinska tarifa. V generalni direktoriji carin je izdelana nova carinska tarifa in predložena ministrskemu svetu.

g Povišanje glob in pristojbin na podlagi obrtnega zakona. Minister trgovine in industrije je zvišal vse globe in pristojbine, ki so predvidene v obrtnem zakonu, kakor tudi v naredbah, izdanih na temelju tega zakona, da se vsak goldinar prvotne globe odnosno pristojbine računa z 30 dinarjev, a vsaka krona z 15 dinarjev.

g Potovanje naših gospodarskih krogov v Prago. Čehoslovaško-jugoslovansko narodnogospodarsko združenje v Pragi, ki je v preteklem letu priredilo izlet čehoslovaških trgovcev, industrijev in obrtnikov v Jugoslavijo, je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani dopis, v katerem izreka željo, da bi se priredil skupen izlet naših gospodarskih krogov na jesenski praški veliki sejem, ki se vrši od 21. do 28. septembra 1924. Poleg obiska velikega sejma je nameravan tudi poset najvažnejših trgovskih in industrijskih centrov čehoslovaške republike. Potovanje bi trajalo v celem 10 do 15 dni. Ker bi se z izletom vrnil poset, ki so nam ga lansko leto napravili čehoslovaški gospodarski krogi, a bi bil tudi poset trgovskih in industrijskih tržišč v čehoslovaški republiki za vse udeležnike velikega informativnega in podučnega pomena, želi zbornica, da bi se izleta udeležilo čim večje število naših trgovcev, industrijev in obrtnikov. Natančen načrt potovanja bo mogoče izdelati, ko bo število udeležencev vsaj približno znano. Zato prosi zbornica, da se blagovolijo javiti čimprej vsi, ki se nameravajo udeležiti potovanja. Vožnja bi stala (z uporabo sejmske legitimacije) z brzovlakom III. razreda približno 685.02 Din, II. razred 924.60 Din. Za stanovanje in hrano je računati približno 250 Din dnevno.

g Nova romunska carinska tarifa. S 1. avgustom je dobila Romunija novo carinsko tarifo, na podlagi katere se zaračunajo vse postavke v zlatih lejih. Plača se ta tarifa v papirnatih lejih, ki se vsakih 3 do 5 mesecev po gotovem ključu zaračunajo. Tarifa je mini-

malna in velja za vse države, s katerimi obstoji klavzula največje ugodnosti. Prepoved izvoza in luksuzne tarife niso s to tarifo ukinjene.

g Italijanski izvoz marmorja. V teku leta 1923 je Italija izvozila 247.000 ton marmorja v vrednosti 131.1 milijonov lir. Italija je tako kvantitativno kakor kvalitativno zelo bogata na marmorju. Njen marmor (predvsem iz Carrare) je znan in cenjen povsod.

g Italijanski promet. V letu 1923 so imele italijanske državne železnice dohodkov 3 milijarde 128 in pol milijona lir. Železniški promet je bil lani za 250 odst. večji od prometa v letu 1913. — Ladijski promet v italijanskih pristaniščih je znašal 27.646 ladij s skupno toažo 28 milijonov 220.000 ton, kar pomeni napram letu 1922 povečanje za 1050 ladij, oz. za 1 milijon 043.000 ton.

g Ogrski proračun. Za julij t. l. je generalni komisar Smith, ki ga je postavila Zveza narodov, projektiral dohodke s 18.7 milijonov zlatih kron, izdatke pa s 30.6 milijonov zlatih kron. Deficit bi potemtakem znašal 11.9 milijonov zlatih kron.

g Ustanovitev poštne hranilnice v Čehoslovaški. Iz Prage poročajo, da se namerava ustanoviti po dunajskem vzgledu poštna hranilnica v Čehoslovaški. O ustanovitvi se je razpravljalo že od prejšnjega leta. Potem ko je dana zakonska podlaga, se bodo izdelala podrobna določila in kompetentni faktorji bodo še v tek. letu prišli do zaključkov. Minimalna vloga se bo še določila. Višina vloge ne bo omejena in odpovedni rok bo olajšan.

g Tobačni monopol na Poljskem. S prvim avgustom t. l. je stopil v veljavo na Poljskem tobačni monopol države. Vse privatne tobačne tvornice je kupila država.

g Gospodarski položaj v Romuniji. V teku prvih 4 mesecev t. l. je Romunija izvozila svojih produktov za 1 milijon 141.000 ton v vrednosti 5 milijard 884 milijonov lejev. Napram istemu času lanskega leta je izvoz nekoliko nazadoval. — V prvi polovici t. l. je znašala produkcija petroleja 859.000 ton napram 761.000 tonam v prvi polovici leta 1923. — Država namerava dati svoja podjetja (rudnike in plavže) v zakup, da si pridobi nov. izdatnejši vir dohodkov.

g Nemška reparacijska poročila. Glasom poročil je Nemčija plačala do 31. 12. 22. 41.5 milijard zlatih mark. Proslavljene dajatve Nemčije do 30. 6. 1924. so dosegle 540 milijonov in one prisilne v Porenju in Poruhruj okroglo 4 milijardo zlatih mark.

Naznanila.

»Organizacija javnih nameščencev, sodelavnikov SLS« ima danes ob 20. uri odborovo sejo v navadnih prostorih Stari trg 2/I. Udeležba obvezna. — Predsednik.

Društvo trg. potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 17. avgusta 1924. ob 10 do polne v salonu hotela Lloyd v Ljubljani, Sv. Petra cesta. Eventuelna vprašanja v pisarni Ljubljana, Gradišče 17/I.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

32

Vstajam šele ob pol 8. To mi ugaja. Vse dečke in deklice omečem s snegom. To mi tudi ugaja. Trgovci je radosten, ker prodaja mnogo petroleja. Moj prijatelj, stari Gottlieb Penker, je tudi radosten, ker nima nič dela in lahko vedno puši iz pipe. Vsi ljudje so na gorkem, celo občinski reveži. Vsi imajo dosti jesti. Radost zime je, da imamo gospoda dr. Friedlieba. In pes je radosten, ker leži pri peči. Polje je radostno, ker ga nihče ne orje, nihče ne trga, nihče ne brana in ne žanje. Toda te radosti pri polju ne vidimo, samo mislimo si jo lahko. Zajci se ne radostijo mnogo, ker so lenuhi in bedaki. O božiču ni šole. To nam je v največjo radost.

»Konec! zakliče Gottlieb. »Kaj praviš k moji nalogi?«

Peterček strmi vanj. Tako se je čutil, da se ni upal ugovarjati. Zdaj se opogumini: »Po prstih bi jo dobil, nastavitvi bi jo moral! Pokaži!«

Gottlieb mu poda polo. Peterček bere, veselo presenečen večkrat zavpije, vzame Gottliebu pero in začne črtati. Na koncu se globoko oddahne:

»35 napak brez vejice,« zakliče. »Nezadostno! Nemarno! Zaprt! Še enkrat! Kazen!«

Gottlieb se smeje v zadregi.

»To še ni vse,« pravi. »Obrni list!«

»Prav velika radost zime je, če piše stari Gottlieb nalogo in naredi toliko napak, da se moram za trebuh držati. Velika

radost zime je tudi to, da mi bo kupil Gottlieb o božiču drsalke in mi naredil jutri v drvarnici majhne sanke.«

Peterček pobledi od strahu.

»Saj to ni res. —«

»Ali nimaš pisano? Potem bo menda res.«

»Drsalke! Sanke! Moram domov!«

Trikrat poskoči od veselja, vzame list in oddirja. Pa kmalu se vrne in pokuka v zadregi pri vratih.

»Kajne, Gottlieb, da nisi hud, ker sem govoril o 35 napakah. —«

»Ne, ne, Peterček, saj onih na drugi strani nisi štel.«

Stari Gottlieb ostane sam. Otožno gleda proti vratom, za katerimi je izginil Peterček, in si misli: Zdaj mi je tudi ena radost zime zbežala.

Zunaj se zaslišijo koraki. Gospa Hartmannova vstopi. Imela je komaj petdeset let, a videti je bila starejši. Vse na nji je bilo strogo. Lasje v sredi naravnost navzgor in ob straneh gladko nazaj počesani. Oči prežeče, vedno z nekim nezaupanjem v pogledu, nos oster, kota ust z ozkimi ustnicami lahko navzdol potisnjena, koščeni prsti brez lepote. Obлека neokusna, brez vsakega najmanjšega, prijaznega okraska, toda čedna in v največjem redu.

»Bridkost zime,« si misli Gottlieb, ko vstopi.

Danes je bolj razburjena kot sicer, obraz rdeč in strogi prežeči pogled se je umaknil ženski bojznosti.

»Gottlieb, pismo sem dobila — fant — Bertold — je — je. —«

»Kaj je?«

Poda mu pismo in Gottlieb bere:

»Draga mati, zelo sem vesel in srečen, ker imam srčno napako in se rešim vojaščine. Jutri me mora samo še višji štabni zdravnik preiskati, potem pridem zvečer ob pol desetih z vlakom in lahko pošlješ po mene. Krawutschke II. me je pretepel, ker nima tudi on srčne napake. To dela zavist. Pozdravljam vas vse, najbolj pa Loro.

Tvoj sin Bertold.«

»Ali ni to strašno, Gottlieb?«

»O ne, saj je tega zelo vesel. —«

Seveda, ker ne razume. Ta otrok! O Bog, taka žalost! S sreem se ni igrati!«

»No, kajpa, kajpa. —«

»Gottlieb, ti si star in izkušen. Misliš, da je kaj nevarnega? Sicer bi ga vendar ne odpuščali od vojakov.«

»No, pri vojakih so previdni. Mislijo, da je bolje, preden se kaj pripeti, da ga pošljejo domov. Najbrž bo šlo pri vojakih tudi brez Bertolda.«

Preslišala je majhen zasmeh, sklenila roke in tarnala. Strah za razvajenega ljubljence se ji bere na obrazu. Slednjič pravi:

»Gottlieb, ti moraš iti danes ponj na postajo.«

»Jaz? Ne, jaz ne! Prvič se nič več rad ne vozim ponoči, drugič pa moram iti ob desetih na stražo.«

»To je brez pomena. Okrog pol enajste si itak zopet nazaj. Na stražo prideš še dolgo pravočasno. Ti moraš iti z vozom.«

»Zakaj pa jaz? Saj gre lahko Robert.«

Obraz ji postane temen in trd.

»Ta ne sme iti po Bertolda. Ta bi mu lep obraz naredil! Zapazil bo vendar takoj, da je zdaj odveč.«

»Kaj? Robert? Odveč? Proč mora?«

»Da! Brž ko mogoče! Če je zopet Bertold doma, ga ne potrebujemo, in pa — meni je sploh zopr.«

»Torej — torej kar na cesto z njim?«

Gottlieb se začne lahko tresti.

»Kaj se pravi to! Na cesto z njim? Ne potrebujemo ga več in s 1. januarjem mu odpovemo službo.«

Gottlieb gre po sobi, nato se pa ustavi pred njo. Njegove dobre oči dihaajo sovraštvo. »Da — odpovemo službo! 1. aprila mora potem iti. Prav, pomagal mi bo še lahko pospraviti.«

»Pospraviti? Tebi? Hočeš oditi?«

»Da! Aprila jih bom imel sedemdeset. Dobil bom starostno zavarovalnino, nekaj pšenigov sem si ohranil, nočni čuvaj in grobokop lahko še ostanem, bo že šlo. Vprašal bom starega Hellmicha, če nima morda zame kake sobice.«

»Gottlieb.«

»Kaj pa tako vpijete, gospa Hartmannova? Zakaj pa ne bi smel iti k starima Hellmichovima? To sta najboljša človeka v vsi vasi.«

»K tema — ravno k tema —«

Gottliebov obraz postane ostro resen.

»Ali sta Vam kaj naredila, gospa Hartmannova? Mislim, da ne. Prej ste jima Vi kaj dolžni — hčer!«

»Gottlieb, to si prepovedujem! Ali sem mogla — mogla takrat trpeti, da bi tako predržna ženska v hiši —«

»Tih!«

(Dalje sledi.)

Dr. Havlička čaj za želodec in čiščenje, znano sredstvo proti težki prebavi, proizvaja edino le Mestna lekarna v Zagrebu, dobiva se na po izvirni ceni v lekarni Leustek.

Globoko potrti v neizmerni žalosti javljamo prehužno vest, da je danes dne 11. avgusta ob ¼ 1 zjutraj za vedno prenehalo biti najblajše srce našega najboljšega soproga, sina, nečaka in očeta sirot, gospoda

Mihaela Moškerc

urednika »Slovenca«.

Pogreb najdražjega pokojnika bo v torek dne 12. avgusta ob 5 pop. iz hiše žalosti na Dunajski cesti št. 38 na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi Marijinega oznanenja v Ljubljani.

Prebлага pokojnika priporočamo vsem v gorečo molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 11. avgusta 1924.

JULIJA MOŠKERC roj. BRATE, soproga. — MARIJA MOŠKERC, mati. — AVGUST MOŠKERC, nadspevovnik v p. — KATICA MOŠKERC in ostali sorodniki.

KONSORCIJ »SLOVENCA« naznanja, da je po dolgo trajni in mukepolni bolezni, previden in Bogu vdan umrl, gospod

Mihael Moškerc.

Vsemogočni ga je odpoklical v nedeljo o polnoči.

Pokojni Mihael je bil dolgo vrsto let vesten član »Slovenčevega« uredništva, vsestransko delaven, zlasti pa vnet zagovornik delavskih teženj.

Pogreb bo v torek, 12. avg. 1924 ob 5 pop. Spreved gre izpred žalnega doma, Dunajska cesta 38, na pokopališče pri Sv. Križu.

R. I. P.!

UREDNIŠTVO »SLOVENCA« naznanja tužno vest, da je v noči od nedelje na ponedeljek ob ¼ 1 izdihnil svojo blago dušo njegov dolgoletni, nadvse marljivi in vestni član, gospod

Miha Moškerc

v 52. letu svoje starosti. Uredniki »Slovenca« bodo svojega ljubeznivega, dobrega in zvestega tovariša ohranili v najlepšem spominu.

Svetila mu večna luč!

Ljubljana, 11. avgusta 1924.

PRVO DEL. KONSUMNO DRUŠTVO V LJUBLJANI naznanja svojim članom in prijateljem tužno vest, da je po dolgi mukotrpni bolezni dne 11. t. m. preminul njega podnačelnik, gospod

Miha Moškerc

Vnetemu tovarišu, ki je dolgo vrsto let požrtvovalno in vestno deloval v vodstvu naše zadrage, ohranimo hvalen spomin!

Ljubljana, 11. avgusta 1924.

Dobra, poštena in vestna oseba želi takoj službo KU-HARICE in gospodnje kje na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4618.

Dr. JUG ne ordinira do 9. septembra.

TRG. POSLOVODJA

želi premeniti mesto. Najraje kot vodja kmetij, društva event. tudi kot pomočnik. — Ponudbe na upravo lista pod »Samostojen« št. 4617.

UČENCA

poštenih staršev, z 2 razr. srednje šole, 14 let starega, ki ima vso oskrbo pri svojih starših sprejme v uk IVAN KRIVIC, trg. s spec. in mat. blagom. Ljubljana. 4549

DEKLE za KUHINJO

ki bi se hotela tudi priučiti kuhanju, kakor sobarico se sprejme za vilo v mestu na Dolenjskem. — Ponudbe pod »Pridna 4615« na upravo.

Za UČENCA ozir. obenem KOMPANJONA

h kakemu mesarju želi vstopiti 27 leten mladenič pošt. rodbine s 25.000 Din premoženja. Naslov v upravi pod številko 4596.

DOBER ZASLUZEK!

Ob velesejnu rabim nujno zanesljivo prodajalce, moške od 18—30 let. Javiti se je takoj. Naslov pove uprava lista pod št. 4630.

Sprejmemo takoj kot

STROJEVODJO

(mašinista) poštenega, neož. moža (tudi invalida), ki ima izpit za kurjača, se razume na električne motorje in je toliko večje ključavničarstva, da lahko opravlja najvažnejša popravila v hiši.

Šolske sestre v Mariboru.

INSTRUKCIJA!

Cand. ing. ISČE instrukcije za vse gimn. predmete, najraje pa iz matem., kemije in latinščine. Naslov pri upravnistvu pod št. 4598.

AKADEMIK daje instrukcije iz franc. in ruskega jezika. — Naslov v upravi pod št. 4556

V službo

se sprejme

pomožna pisarniška moč pri občinskem uradu v Starem trgu pri Ložu. — Ponudbe z zahtevano plačo in navedbo dosedanjega službovanja se sprejemajo do 31. avg. t. l. KRŽIČ, župan. 4590

Dijak z dovršeno nižjo gimnazijo želi primerno službo. Prednost ponudbe z dazele. — Več pri upravi lista pod št. 4580.

Sedlar. pomočnik

išče mesta. — Ponudbe na I. PETERNELJ, p. Hrastnik.

Priden in pošten

vajen konjem, se SPREJME kot POSTILJON. Ponudbe pod »Služba na Dolenjskem« na upravo lista pod št. 4535.

ISČEMO

kuharico

ki bi poleg kuhinje opravljala nekatera hišna dela. Prednost imajo, ki so bile v službi na orožniški postaji. Pismene ali ustmene ponudbe na Orožniško postajo v Raketu. Nastop 15. avgusta t. l. — Plača po dogovoru.

STANOVANJE, soba in priključek, se odda proti odškodnini. Ponudbe pod šifro »Stanovanje« na upravo.

NAPRODAJ:

krasna JEDILNICA, 2 spalnice, kuhinjska oprava, divan in otomana, stoli, stojala za cvetice, šival. stroj, otroška postelja, jediln. servis, vse skoraj novo. Naslov v upravi pod številko 4599.

PEKARIJO na prom. kraju v gl. mestu ugodno odda C. ARZENŠEK, Sv. Rok-Smarje, p. Jelšah. 4595

Mlad, čistokrvni

BIK

montafonske pasme, naprodaj. Ogleda se ga lahko v graščini na Kodeljevem, Moste pri Ljubljani. 4623

Nedvomni znaki

»Pravega« FRANCKOVEGA: kavnega pri-datka in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabočke. — »Pravi« FRANCK: z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

ZNIZANE CENE

otroških vozičkov, dvokoles, malih pomožnih motorčkov ter raznih motociklov, šivalnih strojev in pnevmatik. — TRIBUNA F. B. L., Ljubljana, Karlovska c. št. 4. Sprejemajo se v polno popravo za emajliranje z ognjem, poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franco. 4397

KUPIM VEČJI

BUKOV GOZD

za sečnjo. — Ponudbe pod »BUKOV GOZD« 4632 na upravo »Slovenca«

Restavracija pri kolodvoru

z vsem inventarjem, hlevom itd. se odda najboljšemu ponudniku. Kavcija 25.000 Din. — Ponudbe z višino najemnine na VINKO SIRC, Kranj. 4325

Restavracija pri kolodvoru

z vsem inventarjem, hlevom itd. se odda najboljšemu ponudniku. Kavcija 25.000 Din. — Ponudbe z višino najemnine na VINKO SIRC, Kranj. 4325

Enonadstr HIŠA

z vrtom in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prodaja. — Poizve se v Ljubljani, Opokarska cesta 10. 4182

Priporočamo tvrdko

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisal, kloba, belega in ručavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

POZOR!

Plačujem po visokih cenah STARE OBLEKE, CEVLJE, POHISTVO itd. — Dopisnica zadostuje. Pridem tudi na dom. — DRAME MARTIN, Ljubljana, Sv. Jakob nabrežje št. 29. 4517

Udruženje jugoslovanskih novinarjev, sekcija Ljubljana, javlja tužno vest, da je njegov redni član, gospod

Mihael Moškerc

urednik »Slovenca«

včeraj ob 1. ponoči po dolgi bolezni preminul.

Blagemu tovarišu ohranimo lep spomin.

Odbor.

Zahvala.

Ob nenadni smrti našega nepozabnega brata, svaka in strica, gospoda

Ludvika Babnika

podžupana ljutomerskega

je sožalovalo z nami toliko prijateljev in znancev, javnih korporacij in različnih društev, katerih član je blagopokojni bil, da nam ni mogoče, izreči vsakomur posebej svojo zahvalo. Zaradi tega naj se nam oprostijo, da se zahvaljujemo tem potom najiskrenejšim vsem, ki so nas tolažili in se spominjali blagopokojnega v besedah ali v pismu, se udeležili veličastnega pogreba, poslali cvetje in vence, ali na kakršenkoli drugi način.

V Ljutomeru, 9. avgusta 1924.

ZALUJOČI OSTALI.

Za jugoslovanski patent št. 443

od 1. maja 1911 in dodatni patent št. 444 od 1. jan. 1913 na »ZVUČEČA TIJELA ZA UDARAJUČE JEZIKE KOD ORGULJA I SLICNIH INSTRUMENTATA« se iščejo kupci ali pa odjemalci licenc. — Cenj. ponudbe na Ing. Milan ŠUKLJE, patentni inž., Ljubljana, Rutarjeva ul. 9.

Dekoracijske rastline

Razstavljalec velesejma naznanja, da imam vedno na razpolago dekoracijske rastline, lavorje, palme in druge rastline v odkup in posojilo. Poizve se v CVETLICARNI VIKTOR KORSIKA, Ljubljana, Kongresni trg. 4612

Kupil bi polovno JARMENIK

0.65, dalje istega 0.85, CIRCULARKO, SKOBLJENIK in STROJ ZA PARKETE. Biti mora vse popolnoma dobro ohranjeno. — Ponudbe posamič ali skupno takoj na Mihaela Nestorovića, Palanka (Smederevska) Srbija. —

RESTAVRACIJA

v »OFICIRSKEM DOMU« ljubljanske garnizije

se odda na javni licitaciji

katera se vrši dne 18. AVGUSTA t. l. ob 9. uri v Oficirskem Domu (kasarna Vojvoda Mišića). — Ponudbeniki imajo položiti kavcijo 10.000 dinarjev. — Od strani Oficirskega Doma se stavi restavraterju na razpolago potrebne prostore z inventarjem in razsvetljavo. — Podrobna pojasnila daje kapetan Koprivec (komanda Drav. div. obl. »Zvezda«, 2. nadstropje) vsak dan od 16. do 17. ure.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, brat in svak, gospod

Franc Nidorfer

veleposestnik v Vrbju in cerkveni ključar

danes, dne 9. avgusta ob 5. uri zjutraj v 73. letu starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoč, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb predragga pokojnika se vrši v ponedeljek ob pol 9. uri iz hiše žalosti, na pokopališče v Zalcu.

Vrbje pri Zalcu, dne 9. avgusta 1924.

TEREZIJA NIDORFER roj. Pajk, soproga. — HELENA ŠAH roj. Nidorfer, sestra. — OSTALI SORODNIKI.